

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petir-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnji list v četrtek, dné 30. junija 1892.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da je o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

Velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— | Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 | Jeden mesec . . . „ 1-10

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne ohranimo na dotično naročilo.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Pred I. slov. katoliškim shodom.

Iz Savinjske doline, 22. junija.

Poznamo stališče „Slov. Naroda“ glede štajerskih Slovencev in vemo dobro, da se nerad dotika rečij v našem domačem taboru. Težavno je to stališče z ozirom na dolžnosti „Slov. Naroda“ kot slovenskega časnika, a težavno je tudi za nas, ki bi radi šestokrat, ker je potrebno, spregovorili odkritosrčno besedo. „Slov. Narodu“ in nam bi se hitro očitalo, da hočemo zanesti domači prepričanje iz Kranjske tudi mej štajerske Slovence. Vender pa naj „Slov. Narod“ priobči ta dopis, ki izraža mnenje in mišljenje večine zavednih narodnjakov iz Savinjske doline. Sploh pa po našem mnenju niso umestni bodisi kakršnikoli oziri, kadar gre za koristi narodnosti, in povdarjati moramo pri tej priliki, da nikakor ni razveselilno in ne svedoči o posebni zavesti celokupnosti našega naroda, ako so zaradi teh ozirov primeroma le redki dopisi in razprave o naših razmerah iz slovenskega Štajerja v osrednjem glasilu slovenskega naprednega razumništva.

Pričakovali bi prav nasprotno, osobito z ozirom na spremembo in na dub, ki je zavladal v Mariborskem slovenskem in nemškem organu štajerskih Slovencev, odkar sta prišli njiju uredništvu iz rok odločno narodnih gg. dra. Gregorca in oziroma dra. Dečka v oblast vladnim možem, ki hočejo — zares velika ironija — biti časih bolj vladni, ko vlada sama. Misli bi kdo nemara, če sodi po pisavi in duhu Mariborskega nemškega glasila, ki izraža javno mnenje štajerskih Slovencev (?), da je pri nas bogsigavedi kako trdo ukoreninjena ljubezen do sedanje vlade in oziroma klerikalizem kranjske baze in nazadnjaštvo. To bi bila napačna misel. Posebno kar se tiče Savinjske doline moramo reči, da nismo nikakor zadovoljni z germanizatorsko politiko sedanje vlade in s svojimi, njej služječimi zastopniki, na drugi strani pa tudi z veseljem priznavamo, da je tukajšnje ljudstvo v najširših krogih ne le odločno narodno, ampak tudi svobodomiselnost in napredno, in dasi je verno in v obče pravnega vedenja, slepo tavanje za kakim „verskim“ voditeljem in svetohlinstvo mu je tuje. Tudi renegatstvo izginilo je iz naših trgov in vasi skoraj popolnoma; jedina znatna nemškutarska postojanka je še Celje, kjer pa tudi slovenski živeli v zadnjih letih zmagonosno prodira.

Vender pa moramo reči, da vlada pri nas nekaka splošna nebrižnost in letargija v narodnem oziru; ni je one idealne navdušenosti, one zavesti in onega občega zanimanja za narodno stvar, katere opazujemo pri svojih bratih na Češkem. Uzroki tem neveselim pojavom so različni in tičijo po največ v nedostatku politične izobrazbe in samosvesti v širših narodovih slojih, kar pa imajo na vesti naši voditelji, o čemer še spregovorimo. Uverjeni smo, da marsikateri rodoljub čuti potrebo in prime za pero, da bi zapisal odločno in moško besedo o naših odnosajih, hibah narodne organizacije, o zaspianosti mnogih zmožnih in veljavnih narodnjakov, o semtertja prečudnem postopanju nekaterih prvakovoditeljev itd., toda odloži pero zaradi ljubega miru, četudi stvari sami na kvar, češ, da se mu vsaj ne more očitati, da je škodoval „složenemu delovanju“ proti skupnemu nasprotniku. Priznavamo, da je težko stališče takšnega rodoljuba. Zamera na desno

na levo, posebno pri nekaterikih, ki menijo, da je reševanje in odločevanje narodnih prošenj, da je politika monopol pojedinca, ki si v svoji politični modrosti domišlja — imamo tu pred očmi konkretno osebo — da je velik „diplomat“ in politik, a je dejansko le velik — hlapec Taaffeov in njegove vlade, narodu svojemu v kvar in nečast. Da se pa pojavljajo pri nas (pa tudi drugod na Slovenskem) takšni politiki, ki menijo: „ego sum alpha et omega . . .“, ergo noli tangere circulos meos“, krivo je prav to, ker se jim vsled obstoječih razmer ni bati javne kritike in odgovornosti nasproti narodu, kateri se malo zanima za njih početje, kateri jih jedva pozna, ker nikdar ne prihajajo v njegovo sredino, da bi mu poročali o svojem delovanju, da bi ga poučevali, vspodbujali in navduševali. Jasno pa je, da to neizmerno škoduje našemu narodnemu uapredovanju. Zato pa tudi oziri zaradi „ljubega miru“ in zamere niso umestni in nikakor opravičeni. Naš princip je: narodni napredek nad vse; torej bolje „nesložno“ napredovati, nego „složno“ spati, oziroma „složno“ tavati in tihotapiti po krivih potih samim sebi v pogubo.

To nas je tudi napotilo, da pišemo danes ne glede na desno ali levo, pa „sine ira et studio“.

Kakor znano, hode avgusta meseca v Ljubljani slovenski katoliški shod. Znano nam je tudi, da so že davno povabljeni tudi štajerski slovenski veljaki in poslanci na ta shod. Nimamo ni besedice ugovarjati zoper to. Pač pa protestujemo zoper to, da bi naši narodni zastopniki brez porazumljenja in dovoljenja svojih volilcev in brez prejšnjega temeljitega posvetovanja z uglednimi in veljavnimi rodoljubi nastopali tam v imenu slovenskih Štajercev, osobito da bi zastopnika našega okraja govorila tam v imenu prebivalstva iz Savinjske doline. Navada je namreč, da stakneta po dva ali trije glave vkup in po skrivnostnem posvetovanju gotov je sklep — in hajd na katoliški shod. Narodne zastopnike voli narod naš, da zastopajo njegove narodnostne in gnotne interese, ki so v največji nevarnosti, nikakor pa ne v to svrbo, da so stafaža kranjsko-klerikalnim težnjam. Vera pri nas ni v nevarnosti, za cerkvene in verske potrebe

LISTEK.

Šmihelsko gradišče pod Nanosom.

Nikoli ne moremo zadosti poudarjati, kako gosto naseljeni so bili naši kraji že davno poprej, nego so Rimljani natakili svoja bojna znamenja na vrhunc naših gričev in gor. Tudi v starodavnih časih bila so po naši deželi mesta, trgi in vasi, t. j. bila so velika, utrjena in bogata gradišča, skromnejša, ali še vedno znatna bivališča in siromašna selišča. Ta gradišča se Rimljanom niso koj udala, nego delala so jim še dolgo časa mnogo preglavice. V prvem stoletju naše ére se gradiščarji niso mnogo zmenili za nove gospodarje, niti rimskega denarja se niso posluževali. Vsako gradišče je imelo vse potrebne rokodelce, posebno pa kovače, da so izdelovali potrebno orožje in toli priljubljene nakrasnice. Celo predmete iz bronu so doma izdelovali, zato ima vsako gradišče svoj poseben tipus orožja in nakrasnin. Lončena posoda gradiščarjev je bila iz debele ilovice zelo primitivno narejena, Rimljani pa so prinašali v I. stoletju mnogo lepih in finih posod seboj, ki se odlikujejo

po svoji lepi barvi in naštrcanih (gespritzt) okrasih in so znane pod imenom „terra sigillata“. Šele v II. stoletju so Rimljani gradiščarje popolnoma ukrotili in tedaj so se ti preselili večinoma v nižino (nekatera gradišča pa so bila naseljena celo do preseljevanja narodov) in tedaj so začeli tndi domačini boljše lončene posode izdelovati. Navadno je zunanja oblika gradišč okrogla, ali po naravni obliki griča umerjena. Vselej pa se razločujeta dva posebej ograjena prostora: zunanji, nižje ležeči je bil za živino odmerjen, notranji, višji pa za ljudi. Ob času prodiranja Rimljanov od Adrije do Dunava postala so gradišča neužugljive trdnjave, katere spominja Appian, Bellum illyricum, cap. 18. Zlasti na meji proti Italiji, v zemlji Japodov, je bilo mnogo takih gradišč (Strabo IV. 6), katera so Rimljani večinoma razdrli, ali ja pa spremenili v svoje kastele: „Norica castella in tumulis et Japydis arva Timavi“ poje Vergilij v svojem „Georgikonu“, III. 475.

Že leta 1883, 1884 in 1885 kopali so kustos dvornega muzeja, vitez Hörnes in Szombathy, prazgodovinsko grobišče pri vasi Šmihel v Hrenovski fari ob podnožju Nanosa in letos o Binkoštih je poskusil kustos Müllner zopet sam kopati. Bilo

je tam ravno nad vasjo od severne strani na visokem griču prazgodovinsko gradišče*). Stanovanje bilo je z visokim nasipom obdano, in sicer je bilo, kakor se v nasipih kaže, vsako gradišče z lesenimi visokimi koli ograjeno, kateri so bili v dveh vrstah zapičeni. Visoki zabiti koli so bili iz smrekovega lesa, to so bile cele smreke po več metrov visoke in tudi so bili gosti jeden blizu drugega. Okolu teh kolov so spleli debel plot, na sredo so nasuli kamnja in zemlje po več metrov visoko. V stolpih na štirih voglih so bržkone stražniki stanovali, da so pazili na sovražnika, pred katerim niso bili nobeno uro varni. Visoki nasip branil je vhod sovražnikom in zverini.**) Mej tem visokim nasipom

*) Bilo je podobno podolgastemu, od severa proti jugu potegnjenemu čveterokotniku s stolpi na štirih voglih, ker na teh so nenavadno visoki nasipi, da je bilo bolje zavarovano. Strani niso tako dobro utrjene, čeravno obroki niso posebno strmi; le na jedni strani služila je deloma tudi prirodna skalnata stena za obrambo (po poročilu kustosa Szombathyja).

**) Pod nasipom nahaja se mnogo oglja in ožganega kamenja, mej tem pa vse polno železnega orodja, zlasti ostij za puščice. Vse, kar je Klančnik do sedaj izkopal, izkopal je jedino le v nasipu, celo nekaj zapestnic se je našlo v nasipu.

našega ljudstva skrbje prav uzorno in vestno naši vrli dušni pastirji, ki so za to postavljeni, in ni nam treba v tem oziru hoditi iskat duševne in moralne podpore h kranjskim klerikalcem, ki bi nas le radi uporabljali v svoje strankarske klerikalno-politične namene. Kdor tega ne vidi, gotovo je vsaj malo slep. Zato pa menimo, da nikakor ne gre, da bi naši štajerski narodni zastopniki poveljevali s svojo prisotnostjo katoliški shod, ker imajo na narodnem polju dovolj hvaležnejšega in resnejšega dela. Usojamo si opozarjati naše deželno- in državnozbornske zastopnike na to, da, ako hočejo iti na katoliški shod v Ljubljano z mirno vestjo in z zavestjo, da so tolači mišljenja in nazorov širših krogov naroda, — onda naj skličejo prej shode v svojih okrajih, naj stopijo pred svoje volilce in naj jim razjasnijo, iz kakih nagibov se hočejo udeležiti katoliškega shoda, naj jim pojasnijo, kake koristi hočejo doseči s tem za svoje volilce in v obče za narod slovenski in sploh, kakšen namen ima ta katoliški shod. *) Seveda s splošno frazo Ljubljanskega klerikalnega dnevnika, da je cerkev, vera katoliških Slovencev v nevarnosti, naj svojih volilcev ne pitajo —; naj nam jasno in določno razodenejo, ali tudi sami menijo, da se nam je v prvi vrsti boriti proti slovenskim „antikristom“ „brezvercem“, „framazonom“, „liberalcem“ in drugim „peklenščekom“, katerih kar mrgoli — v fantaziji kranjskih „katolikov“, ali pa da nam je treba pred vsem osigurati narodnost svojo. Ako nas prepričate, da je prvo bolj potrebno ko drugo in da je zares v interesu slovenske narodnosti, rade volje Vas naprosimo, da nas zastopate pri katoliškem shodu dne 30. in 31. avgusta v Ljubljani, v nasprotnem slučaju pa menimo, da bodele tudi Vi ustregli volji svojih volilcev, ker ni nam treba menda še posebej poudarjati, da je narod v tem oziru suveren in da so poslanci le organi, ki imajo izvrševati njegovo voljo in se ravnati po njegovih navodilih. Pa žalostno, da je ta princip našim poslancem večinoma do cela neznan, še bolj žalostno pa, da narod naš še ne more in ne zna spraviti proti njim to svojo suvereno voljo v veljavo! Toliko za danes.

Opomba uredništva: Priobčujemo ta dopis, ker je glas iz naroda, čigar nazore naj vpoštevajo vsikdar voditelji njegovi. Uverjeni pa smo že danes, da bodo zastopniki štajerskih Slovencev, četudi poslušajo samo glas svojega razuma in srca, zasnovali si pravo misel in previdno postopali gledé bodočega katoliškega shoda v Ljubljani, s seboj ker jim ne more biti neznano, da je bila dosedaj od priprav za ta shod popolnem izključena narodno-napredna stranka na Kranjskem. Včeraj je imel štajerski pododbor za kat. shod v Mariboru svoje posveto-vanje o resolucijah pripravljavnega odbora Ljubljanskega, katere smo mi priobčili v sobotni številki in katere včerajšnji „Slovenec“ pripisuje le poročevalcem in sicer kot nekake nezrele načrte resolucij. Prepričani smo, da je Mariborski pododbor, ki združuje odlične narodnjake duhovskega in posvetnega stanú, prav tako stvarno zavrnil dotične načrte, kakor smo to storili mi in so storili tudi, kakor čujemo, voditelji koroških Slovencev v Ce-

se poznajo okrog le luknje, v katerih so imeli svoje lesene, s kamenjem podložene hiše, ker takrat še niso znali zidati. Zelo težavno je bilo s takim orožjem, kakeršno so takrat imeli, tako močno utrjeno gradišče premagati. To so storili največkrat z ognjem; zažigali so hlode in plotove, da so se potem nasipi zrušili. Tako stanovanje bilo je tudi pri Šmihelu, kjer se mej nasipom nahajajo sežgani hlodi: gotovo znamenje, da so imeli tudi mej nasipi, posebno v stolpih stražniki in vojaki-varuhi svoje utrjene hiše. V Šmihelu je morala zelo močna trdnjava biti in močni ter hrabri stanovalci, da so se Rimljanom tako trdovratno branili, da, ko so že vsa mesta Notranjske davno pred Kristusom imela rimske šege, rimske novce, oni pri Šmihelu pa še ne, ker najdejo se le starine iz Hallstädtske in Latenske dobe, rimskega ni v trdnjavi nič. Sicer se nahajajo zunanji gradišča na drugem griču tudi rimski ostanki, posebno novci od cesarja Konstantina. Grozni boji so morali tam biti, ker se nahaja v nasipih vse polno železnih sulic in vsakovrstnih metalnih ostij. Dunajski kustosi nakopali so mnogo starin iz ondodnih grobov, le zelo močno sežgane so bile. Bili so tam najdeni tudi čudni krivi meči, kakeršnega ima kranjski deželni muzej samo jednega, iz Vinkovega vrha nad Dvorom (Hof) pri

lovci. Včerajšnjemu „Slovenecu“ uvodnemu članku hočemo izkazati prihodnjič polno pravico.

Poslanec Masaryk o političnem položaju.

V Pragi, 27. junija.

Državni poslanec prof. dr. Masaryk govoril je včeraj na shodu političnega društva v Piseku o sedanjem političnem položaju. Sosebno zanimivo je to, kar je povedal Masaryk o parlamentarnih razmerah. Situacija je sedaj slabša, kakor pa je bila ob razpustu državnega zbora. Ne samo, da ni zanesljive večine, še hujša je splošna zbežanost in nezadovoljnost strank, vsled česar ni nikakešnega veselja do dela. To je okužilo tudi že vlado. Nihče ne more gotovo povedati, kako bodo glasovali poslanci o kateri stvari. Gospodarski program takozvanih velikih strank ostal je na papirju. To je pa naravno in se je moralo zgoditi zato, ker se je iztirala vis motrix: politika. „Nepolitična politika“ je nezmisl, parlamentarno hinavstvo in prav ta bolezen razjeda in uničuje stranke. Najhujše posledice te „avgurske politike“ je videti v „združeni levici“. Tam je menda preveč zaviralcev. Levici je pošla sapa. Veselje za politično delovanje je povse izgubila. Če širši krogi občinstva še ne spoznavajo stagnacije mej levico, gre hvala zato spretnosti levičarskih žurnalistov. Pri davčni reformi in regulaciji valute ta stranka — izvzemši nekatere slučaje — niti ne sodeluje. Gospod Plener govori samo o formalnih rečeh, kadar se dotakne regulacije same, mu navadno izpodleti. Levica je in političis malenkostna, kakor se je videlo pri imenovanji dvornega svetnika Abrama. Levica, ki se ponaša, da je jedina državo vzdržujoča stranka, postala je državo zavirajoča stranka. Mi želimo miru z Nemci, želimo to pošteno, a neizogibni pogoj k temu je ravnopravnost. — Poljaki se ne zanimajo za socialne reforme, oni so nekaki koristolovci, ki pri vsaki priliki bobnujejo ob svoje antipatije proti Rusiji. Hohenwartov klub snuje se jednostransko na avtoriteto: drži se še danes tradicij nekdanje desnice, ali tistih, ki so se že psaneje ustanovile. — Nemške nacionalce ovira njih negativni program. To so uzroki, zakaj se sedanje razmere ne dajo več dolgo vzdržati. Te razmere bi se tudi kar nič ne zboljšale, če bi se združili Poljaki z levico, ker bi takšna združitev ne bila odkritosrčna. Res je, grof Taaffe stoji na trdnih nogah; ako bi se pa tudi naveličal vlade, levica bi venderle ne prišla na krmilo, zakaj pri eventuelni premembi vlade uplivala bi unanja politika in ž njo združeni militarizem bolj, nego se navadno sodi. Parlament, kateri ne brani imunitete poslancev, kakor se je pokazalo pri Spintičevi afšeri, ni zrel za uradniško ministerstvo, nego za vse kaj drugega.

O razmerah v Čehih govoril je Masaryk jako obširno, analizoval je vse fino in precizno, pojasnil vse točno in določno. O staročeški stranki je rekel, da ni propadla samo zaradi svoje Dunajske politike, ampak tudi zato, ker ni umela kulturnih teženj naroda češkega. Najboljši dokaz za to so tisti znanstveni zavodi, katere vodijo Staročeši, zakaj ti zavodi so skoro vsi brez vsakešnega

Žužemberku. Gospod Dežman poslal je Pečnika leta 1886 tje okolično gledat in popisat, tudi bi bil izkopal par grobov, ali grobi so na njivah in travnikih, kjer se ne more kopati o poletnem času.

Neki dniar v Šmihelu, po imenu Klanšek, je videl, kako so kopali Dunajčanje, in začel je kopati tudi on ter koplje vedno že več let in ako kaj najde, nese oskrbniku grajščine kneza Windischgrätza v Predjamo in ta je od njega starine kupoval. Klanšek razkopuje večinoma le nasip gradišča in tudi v njem je že našel ogrodja mrličev. Več grobov je bilo pod najstrmejšim delom obronka; pravo grobišče pa se je nahajalo severozahodno od gradišča „Pod Kacovljem“, in tu se je našla poleg brona-stega orožja in steklenih nakrasnin tudi železno orožje (meči, osti za kopja, vojaške sekire, sekala itd.), ki spada pod konec hallstädtske in v razvito že laténsko dobo. Našle so se tudi mrtvaške žve in nesežgana orodja, ali ta izvirajo iz početka hallstädtske dobe. Klanšku se je posrečilo to zimo najti tudi bronasto čelado in železen meč iz laténske dobe, kar je prodal knezu Windischgrätzu. Za železne osti ni nič maral in šele kustos Müllner jih je nabavil za deželni muzej „Rudolfinum“.

J. P.

pomena. Po smrti grofa Henrika Klam-Martínica bil je propad staročeške stranke samo še časovno vprašanje; punktacije niso povod propadu, ampak končni rezultat nizdolskega razvoja. Mladočehi ne iščejo opozicije quand mène, oni tirajo politiko proste roke. Zato so jih vlada in velike stranke bruskirale. Predsodki zoper legalne zastopnike naroda češkega pa še ne zadoščajo za sestavo trojne večine, saj se vidi, da nasledki punktacij pretijo ugonobiti prav — nemško liberalno stranko.

Moč mladočeške stranke se snuje iz tega, da je narodna in stvarna, ona je jedina ljudska stranka. Poučno je videti, kako ovira nemška stranka najboljše svoje parlamentarce, kakor Mengerja, Beera itd. V valutnem odseku stoje mladočeški člani v prvi vrsti in uplivaajo jako odločilno na razprave, in sicer ne samo strokovnjaka (Kaizl in Kramar), ampak tudi izbornou poučena nestrokovnjaka (Eim in Čestmir Lang). To je dokaza dovolj, da je mladočeška opozicija stvarna: ugledu naroda češkega pa to ni škodilo, šepovišalo ga je in prav izdatno. Mladočeški poslanci se nikomur ne usiljujejo. Vsaki stranki morata program in taktika privabiti zaveznikov, ne pa da bi zavezniki določevali program. Tudi očitanje, da Mladočehi ne ravnajo prav, če se upirajo plemstvu, je krivično. Mladočehi ne morejo od svojega ljudskega in narodnega programa kar nič popustiti. Če hoče plemstvo imeti mej narodom kaj veljave, naj si to veljavo zasluži. Situacija je zato težka, ker plemstvo nima pravega voditelja. Sicer pa so začeli plemenitaši od svojih predsodkov popuščati; kadar se jih bodo povse znebili, sprevideli bodo, da so tirjatve naroda češkega pravične.

Dr. Edvard Herbst †.

V Ljubljani, 28. junija.

Na Dunaji je umrl v soboto zvečer jeden največjih neprijateljev narodov slovanskih, bivši pravosodni minister in svoječasni vodja ustavoverne stranke, dr. Edvard Herbst, v 72. letu dōbe svoje.

Zaradi članka, s katerim smo ocenjali Herbstovo politično delovanje, bil je včeraj naš list zaplenjen. Danes moramo previdni biti in takó previdni podajamo govor pokojnega pravnika in deželnega poslanca dra. Antona Čížeka v dež. zboru češkem dne 12. septembra 1870. l. Ta govor, ki so ga priobčili „Narodni Listy“ po stenografnem zapisniku, — večni pomnik Herbstove vlade — slōve:

„Vsa zemlja češka pomnila bode izvrševanje pravice gledé tiskovnih in političnih prestopkov za časa Herbstove vlade, izvrševanje, kateremu, kar se tiče krutosti, ni primere na svetu. Da bi se v inozemstvu ohranil nazor o avobodomiselnosti vlade, izdelal se je zakon o neodvisnosti sodnikov. Tem neodvisnim sodnikom pa se je potem reklo: Ako hočete avansirati, morate nas poslušati. Takšni, ki so hoteli avansirati, javili so se najprej v Prago, ko pa se je začela v nas persekucija, prišli so v Prago k kazenskem sodišču in tu se je začelo njih delovanje. Da bi pa imeli jednake brate v višji instanci, bili so tisti od teh, ki so se pri kazenskem sodišču po persekuciji najbolj odlikovali, poklicani za višjesodne svētnike k višjemu dež. sodišču in tu sestavljen je bil poseben senat, kateri ni imel drugega dela nič, kakor soditi politične zločine in prestopke. To je bila jako žalostna doba našega sodstva. Tudi najboljši možje, najznamenitejši pravniki bili so odstranjeni, da so naredili prostor poslušnim sodnikom... Proteževanje šlo je tako daleč, da je sam predsednik sodišča proti temu protestiral in rekel nekemu svētniku, prestavljenemu k višjemu sodišču zaradi svoje ustavovernosti, da ga ne more potrebovati, ker ne more verjeti, da bi ga bil imenoval minister, ker bi se to bilo zgodilo proti volji njegovi (predsednikovi) in ker ima dobljeno mesto zahvaliti jedino le protekciji in svoji ustavovernosti. To je pravil sam ustavoverni predsednik višjega deželnega sodišča.

Ko je bila cela mašina sestavljena, začela je delovati. Državni pravdnik je zahteval, da se začne preiskava. Primerilo se je čestokrat, da je bil kateri urednik kar na jedenkrat v preiskavi zaradi 60 zločinov. Izdala se je obtožnica, urednik se je pritožil, a že v dveh ali treh dneh se je pritožba odbila: šlo se je dalje k najvišjemu sodišču, a zdaj ni bilo časa počakati rešitve najvišjega sodišča;

Dalje v prilogi.

določila se je obravnava, ne gledé na to, da je bila podana pritožba do najvišjega sodišča, a ko je zagovornik opozoril na to, da se ne more obravnavati, ker je bila podana pritožba do najvišjega sodišča, da se morajo torej akti nahajati pri najvišjem sodišči, rekel je predsednik ravnodušno, da se nahajajo akti tu in da torej ni treba čakati.

Mej tem se je telegrafiralo k najvišjemu sodišču in to je odgovorilo, da je ugodilo pritožbi! Ustopiti v redakcijo opzijskega lista, bilo je toliko, kakor ustopiti v kriminal, a založiti kavcijo za takšen list, bilo je toliko, kakor darovati jo sv. Jarneji. Začela se je obravnava. Če se je hotel urednik zagovarjati, reklo se mu je: „Molčite, držite gobec! To ne spada sem!“ Na tak način se je odgovarjalo tistim, kateri so se hoteli zagovarjati s političnimi principi. Ali ne samo sodniki, tudi državni reprezentantje, kateri so prisegli, sodil so kot sodniki.

Politični zločini sodili so se na takšen način, za kateri je najboljša karakteristika odgovor nekega sodnega svetnika, ki je na opomnjo nekega obsojenca: „To je grozno, kako se sodi, mi smo vsi nedolžni“, rekel: „Mi se za to ne smemo brigati, sredstvo je sredstvo“.

Vsak teden bilo je nekaj obravnav zaradi „razžaljenja velečastva“. „Motenje javnega miru“ je bil drugi zločin, ki je bil na dnevnem redu. Motitelj javnega miru je tisti, ki se drži našega programa. To je najlepša definicija, katera bi se dala zapisati v kazenski zakon. I najodličnejši občani, kateri so se najbolj borili za naša prava, kateri so se bojevali za to, kar mi zdaj hočemo in po čemur strmimo, ti možje so zdaj zaradi motenja javnega miru v kriminalu. Toda to, gospôda, so streli malega kalibra. Vlada in zlasti policija potrebujejo veleizdajstev in taka „vleizdajstva“ se kaj lahko store; običajno so to otroci, kateri je „zakrivijo“, a če niso otroci, zapre sodišče tistega, katerega mu policija pripelje in potem šele pregleda materijal.

Najprej se ljudje zapirajo, a potem se šele zločini gledajo“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 27. junija.

Cesar v Brnu.

V nedeljo dospel je cesar v Brno in bil sijajno vsprejet. Nemški reditelji slavnosti in mestni magistrat, na čelu mu župan, storili vse, kar koli mogoče, da bi predstavili cesarju Brno kot nemško mesto. Na balkonu češkega „Narodnega doma“ bili so obešeni in primerno okičeni grbi Češke, Morave in Šlezije. Policijski ravnatelj ukazal je odpraviti te grbe in ker se to ni zgodilo, poslal tri redarje, da so grbe siloma sneli. Razburjenost bila je velika. Občinstvo hotelo je vsled tega odstraniti sploh vse dekoracije in zastave, kar sta zaprečila dva dež. poslanca češka. Ker tudi namestništvo ni hotelo razveljaviti policijske odredbe, oglasilo je društveno predsedstvo rekurz do ministerstva. Vsled te konfiskacije se cela vrsta čeških društev demonstrativno ni udeležila baklade. Zvečer priredili so nepoznani ljudje ministru Pražaku malo čudno ovacijo, kričali so namreč pred njegovo hišo „Pereat izdajalec češkega naroda in češkega državnega prava.“

Valutni odsek.

V zadnji seji valutnega odseka reasumirala se je razprava zaradi drobiža iz niklja. Poslanec dr. Menger naglašal, da je srebern drobiž neobhodno potreben in se protivi drobižu iz niklja, češ, ljudje bi se preveč motili. Posl. Szczepanowski pravi, da se mu vidi ta razprava nepotrebnost; čemu drobiž iz niklja? Nikelj treba kupiti, srebra imamo doma dovolj. Finančni minister Steinbach pojasnil je obširno vso reč in priporočal vladno predlogo, dočim mu je dr. Heilsberg rezko ugovarjal. Pri glasovanju vsprejela se je vladna predloga. — Včeraj sešel se je valutni odsek znova, odobril nadalnje kovanje Marije-Terezije tolarjev in se potem posvetoval o nadalnji veljavi papirnatega denarja ter o upeljavi obligatornega računanja po kronah, katero se bode šele pozneje določilo takisto, kakor zamena državnih not, ureditev papirnatega denarja in plačevanje z gotovino. Debate udeležili so se poslanci dr. Kaizl, dr. Ebenchoch, in Krainski. Odsek vsprejel je vladne predloge in s tem ves zakon o kovanih denarjih. — Odsek začel je na to, kaj posvetovanje o drugi vелеvažni predlogi, potrebni za regulacijo valute, o pogodbi z Ogersko. Ta pogodba določa, da je razdeliti denar iz srebra, niklja in brona mej obema državnima polovicama v razmerji 70:30 in da je tudi vse skupne troške razdeliti v tem razmerji. Posl. Steinwender izrekel je, da bi glasoval za to razdelitev troškov le, če bi Ogerska bila voljna dati koncesije na kakem drugem polji, če bi privolila, da se podržavi

južna železnica, da se premeni davek na petrolej itd. Debata je bila precej burna in rezka. Glasovalo se je poimenoma in je bil vladni predlog vsprejet s 17 proti 13 glasom. Pri določbi glede državnih not nasvetoval je posl. Plener, naj se izreče, da bode najprej vzete iz prometa državne note po 1 gld. Ta predlog in sploh ves zakonski načrt se je na to vsprejel brez daljšega ugovora.

Poljaki in valuta.

Predvčerašnjim sešel se je poljski klub v sejo, v kateri se je razpravljalo pereče valutno vprašanje. Debata je bila jako živahna, ker so nekateri poljski poslanci odločni protivniki vladne predloge. Klub se sicer še ni principijelno izrekel zaradi glasovanja, a gotovo je, da bode velikanska večina poljskih poslancev glasovala za vladne predloge. A tudi opozicija ni malomarna, ampak se poteza jako odločno za svoje principe ter je dosegla že toliko, da posl. Szczepanowski ne bode prevzel poročevanja o valutnih predlogih.

Uredba stavbenih obrtov.

V zadnji seji poslanske zbornice obveljal je, kakor smo že poročali, predlog Zallingerjev, da mora stavbeni podjetnik naročiti koncesijonovana dela pri obrtnikih ter da jih ne sme sam izvrševati. V obrtnem odseku izjavil je vladni zastopnik, da vlada zakonskega načrta ne bode predložila cesarju v potrdilo, če se to ne premeni. Odsek volil je posl. Exnerja znova poročevalcem, glede predloga posl. Zallingerja pa se bode prepustilo gospodski zbornici, da popravi predlog v zmislu vlade.

Še vedno Bismarck.

Pred svojim odhodom z Dunaja povabil je Bismarck urednika „N. Fr. Pr.“, dr. Morica Benedikta, na političen pogovor. Faktično nameraval ga je samo prositi, naj priobči v „Neue Fr. Presse“ njegovo zahvalo za častni vzprejem na Dunaji, a zasukal je govor na politično stran in povedal obiskovalcu marsikaj zanimivega in sicer z vso njemu lastno brezozirnostjo. Vodilna misel njegovemu pripovedovanju je bila ta, da je Nemčija zašla na kriva pota in izgubila veliko svoje veljave in svojega upliva, odkar vodijo politiko nespretne roke. V Nemcih vzbudila je ta izjava silno senzacijo. Richterjev list „Freisinnige Zeitung“ očita Bismarcku, da je s tem govorom sramotil in izdal domovilo svojo, ter pravi, da je to storil „in greisenhafter Geschwätzigkeit“, ker ne more več jasno misliti. Kako sodijo Bismarcka na Dunaji, vidi se iz tega, kar je Bismarck sam povedal v Monakovu. Še predno je Bismarck šel na Dunaj, še iz Friedrichruha, prošil je avdiencije pri našem cesarju in sicer uradnim putem. Začetkoma se je kazalo, da ga bode cesar vsprejel, a komaj je prišel Bismarck na Dunaj, naznanilo se mu je, da ga cesar neče vzprejeti. Bismarck sodi, da se je to zgodilo na željo izvestnih Berlinskih krogov.

Vnanje države.

Rim in Berlin.

Kralj Umberto ostavil je nemška tla, Berlinski listi pa premlevajo še vedno pomen njegovega obiska ter konstatujejo složno, da se je mej državnim kancelarjem Caprivijem in italijanskim ministrom unanjih rečij Brinom doseglo popolno sporazumljenje v vseh važnejših vprašanjih. Čujejo se pa še drugi glasi. „République Française“ pravi, da ljubeznivi vzprejem v Borolinu ni nikakršen dokaz za nerazrušno zvezo. Kralj Umberto ni prišel iskat ljubeznivosti, ampak denarjev, nemški bankirji pa niso hoteli poseči v svoje žepe; kralj Umberto in cesar Viljem sta se razšla z zavestjo, da se osebnost ljubita, da pa politično ne moreta drug za drugega ničesar storiti. — Rimski „Diritto“ javlja, da sta se Caprivi in Brin pogovorila o vseh važnih in nevažnih vprašanjih, le jednega nista omenila — italijanske vojske, ki prav vsled trojne zveze nalaga deželi neznosnih bremen. „Diritto“ je to vseč, češ, Brin ume zastopati interese svoje domovine, pa to ni nikakšen uzrok za veselje. Če sta se Caprivi in Brin domenila v vseh političnih vprašanjih morala sta se gotovo tudi dotakniti tiste reči, ki je živ dokaz, da obstoja nemško-italijanska zveza — vojske.

Francoski protisemiti.

Na Francoskem je le malo židov, kvečjemu kakih 50.000, seve ti so sami bogati in mogočni ljudje. Vsi se grejejo ob Rotschildovem solncu. Židovski upliv na vse javne posle, na politiko, zakonodajo itd. preseda že davno vsem pravim razodljubom. Zaradi tega začela se je velika protisemitska agitacija, katera je silno narastla. Novinar Drumont postavil se je na čelo. Ko je bilo pred kratkim v narodni zbornici posvetovanje o obnovitvi pogodbe francosko banko, dolžil je Drumont v svojem listu dotičnega poročevalca Burdeau a, da je dobil poročilo že gotovo od Rotschilda. Burdeau je tožil in Drumont je bil obsojen v strahovito globo. Iz tega rodila se je potem huda polemika, protisemiteje začeli so napadati tudi židovske častnike, vsled česar je bila v Parizu kar cela vrsta dvobojev; neki marki Morès ustrelil je pri tem kapitana Mayerja. Vsled tega je židovski svet silno vznemirjen in kriči na vse grlo. Židovski listi predstavljajo svetu francoske protisemite kot osamljene kričače, kar pa ni res. Velikanska večina meščanstva je odločno protizidovska. Ko se je pred kratkim omožila hči Rotschildova, napadli so pobalini Pariški svate in

je obmetavali z gnilimi jajci, meščani pa so gledali in se smejali. Lepo to sicer ni, a karakteristično.

Dopisi.

Iz Novega mesta 25. junija [Izv. dop.]
(Po volitvah.) Volitve v naš mestni občinski odbor so končane. Vršile so se 22. in 23. t. m. ter dovršile se sijajno, kajti kandidatje, nasvetovani po odboru, ki se je sestavil iz obeh narodnih strank, prodrl so z veliko večino glasov. Nemška stranka je takoj, ko je spoznala, da smo Slovenci mej seboj jedini, izgubila vse upanje in ker se tudi naš častiti c. kr. okrajni glavar v to stvar ni mešal, dobili so eni kandidatje, katerim je nemštvo na srce priraslo, komaj štiri glasove, glavni agitator za nje pa je, dasiravno je celo samega sebe volil, dobil vsega skupaj vender samo šest glasov,

V naš občinski odbor so prišli sami zanesljivi narodni možje. Volitev se je sploh vršila v popolnem redu, vedeli smo že naprej, da naši nemški in nemško misleči someščanje brez pritiska od strani vlade ne bodo dobili več, nego največ kake štiri glasove. Da bi le-ti pred volitvijo ne bili začeli agitirati in postavljati svojih kandidatov, bili bi mi gotovo kaka dva ali tri iz njih srede v zastop volili, — tako pa se nam je zdelo vender preveč smešno, da bi tako majhno število onih zmagalo nas, ki smo v ogromni večini! Ta volitev je jasno pokazala, da je Novo mesto ven in ven narodno ter da v našem meščanstvu o kaki nemški stranki ne more biti govora. Vidi se, da so enkrat prejšnje čase v naše mesto nemštvo zanesli uradniki; v motni luči bi se isto le tedaj moglo še nekoliko zasvetiti, če bi na volilce pritiskali uradniki tukajšnjega okrajnega glavarstva, toda zmagati bi nemštvo vzlic najhujšemu pritisku ne moglo v nobenem volilnem razredu. Ta volitev nam je pokazala Novo mesto v svetli luči ter nam zlasti dokazala, da je pogubna borba med „liberalnimi“ in „klerikalnimi“ Slovenci velika nezmisel. Čemu bi ne bili jedini? Jedna stranka potrebuje druge in obratno, obe imata isti smoter; prepri se suče le o jako malih razlikah glede sredstev, s katerimi se naj ta smoter ali namen doseže; pa tudi te male razlike bi se dale kmalu premestiti, če bi hoteli naši „klerikalci“ v društvenem življenju povsod intimneje občevati z „liberalci“ — prepričal bi se jeden kot drugi, da jima srce gorko bije za ljubljeno domovino in da jima je sveta naloga, delovati skupno za rešitev zatiranega naroda slovenskega! Tudi volilcem bele Ljubljane bilo bi svetovati, naj pri volitvah v občinski zastop složno postopajo, da ne bodo Nemci, naslanjaje se na neslogo Slovencev, s pripomočjo vladnih organov znabiti dobili one uplivne besede v mestnem zastopu, kakor jo imajo n. pr. v našem deželnem zboru!

Za Novo mesto je velikega pomena, da ima občinski odbor prav zdaj popolnoma narodni značaj. Graditev železnice pripeljalo bode semkaj mnogo novih ljudi in mnogi izmed njih se bodo v političnih vprašanjih naslanjali na ono stranko, katera je zastopana v občinskem svetu. Dal Bog, da bi šel novi občinski odbor našega mesta zlasti v prihodnjih treh letih, katera so za Novo mesto in okolico eminentne važnosti, vrlo na delo, da bi neprenehoma deloval v prid našemu mestu; potem ne bodo mogli reči naši poraženi nasprotniki, da morejo le nemški ali nemško misleči možgani kaj poštenega napraviti. Saj se že itak časih čuje, da bi bila kranjska dežela brez nemške obrtnije in industrije še vedno v „naturnem stanu“. Naj bi si naši novi občinski odborniki vedno ohranili v spominu, da jim ni samo gospodariti z imetjem naše mestne občine, ampak da so v jako kritičnem času postavljeni v metropoli Dolenjske na važno stališče, kajti odločilo se bo v kratkem, ali si more Dolenjska v gospodarstvenem oziru pridobiti upliv in veljavo za celo deželo ali ne, kakor si je isto pridobila romantična Gorenjska, ko so jo po železnici zvezali z drugimi deželami. Mej našimi dolenjskimi mesti se bode brez dvojbe nemško Kočevje vsled bogatih premogokopov, ki se nahajo v bližini mesta, hitro razvijalo in nemški živelj v Kočevju se bo ojačil. Tamošnji Nemci bodo znabiti ekspanzivno delovali ter hoteli rezati v meso slovenskemu prebivalstvu. Naj bi takrat Slovenci Dolenjske našli v Novem mestu jednako močan mestni emporij, iz kojega jim more v vseh gospodarstvenih, političnih in kulturnih vprašanjih prispeti podpora. Upamo, da bo novi občinski odbor

spoznal, kako imeniten da je za naše mesto prav ta čas, v katerem se bode gradila železnica, da bo kazal meščanstvu vedno pravo pot, pomagal mu in ga podpiral, kjer se bode kazala potreba, ter ga tako dovedel do onega mirnega blagostanja, katero nahajamo po prijaznih štajerskih mestih!

Iz Litije 23. junija. [Izv. dop.] (Koncert pevskega društva „Zvon“.) Pevsko društvo „Zvon“ v Šmartnem priredilo nam je že več kaj prijetnih pevskih večerov, zato smo tudi v nedeljo, dne 19. t. m. z veseljem pobiteli v Črni potok, kjer je bila v prostorih g. Ig. Zoreta napovedana zabava. Že naprej povem, da je bil to prav za prav koncert, kakeršnih v teh krajih nismo vajeni. Pomnoženi moški zbor (18 pevcev) pel je novo Foersterjevo „Pesen koroških Slovencev“, jako precizno in ubrano ter dosegel velik efekt. Zlasti je omeniti miline čveterospeva. Mešani zbor (12 pek in pevcev) pel je Ipavčevo „Pomladansko“ in novo ljubo skladbo domačega skladatelja to je gospoda pevovodje samega „Dobro jutro.“ Zbor je pel obe skladbi uprav umetniško dovršeno, tako da ploskanju ni bilo ni konca ne kraja. Pri tej točki se je spoznalo, kako izvežbane so pevke in pevci, spoznalo se je, koliko se trudi g. pevovodja in prav zato priredilo je občinstvo pevcem in g. Bartlu lepo ovacijo. Mogočen utis naredila je fino in ubrano peta Nedvedova „Naša zvezda“, biser vsega vsopreda. V tej pesmi bilo je čuti tudi najfinejšo inarčico in ljubki sopran zvenel je tako čisto in jasno, da izpovemo z zadoščenjem: tako fino te pesmi še nismo slišali peti. Tudi oba naslednja zbora, Grbičeva „Kukavica“ in Nedvedov „Oblakom“ pričala sta nam, kako skrbno pazi g. pevovodja na to, da vedo pevci prav začetni ter lahko in točno peti. Čvrsti moški zbor „Sablja moja“ završil je vsopred. Da se je ta pesem pela mala bolj živahno, naredila bi bila mogočnejši utis. S kratka: ta koncert bil je za nas redek užitek, g. pevovodja pa sme ponosen biti na lepi uspeh, ki ga je dosegel z vrlo izvežbanimi pevkinjami in pevci. Občinstvo vsprejelo je vse pesmi z burnim odobravanjem, tako, da so se morale ponavljati. Mnogobrojno zbrano občinstvo — udeležba mogla bi bila biti še obilnejša — pokazalo je s svojim posetom, da vé ceniti sposobnost zborovo in da spoštuje njega marljivost. Z nadejo, da nam „Zvon“ kmalu zopet priredi enak lep večer, kličemo mu: Vrlo naprej, živio!

Narodovec.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani 25. junija.

Včerajšnji seji občinskega sveta predsedoval je župan Grasselli, navzočnih je bilo 27 občinskih svetnikov. Overovateljema zapisnika seji imenuje župan občinska svetnika gospoda Kunca in vit. Zittererja.

Župan Grasselli naznani, da bode 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v sv. Nikolaja cerkvi rekvijem za umrlega cesarja Ferdinanda I., h kateremu se vabijo občinski svetniki, avstrijsko društvo Rudečega križa pa da je doposlalo 13. glavno poročilo o svojem delovanju.

Podžupan Vaso Petričič poroča za finančni odsek o glavni bilanci mestnega loterijskega posojila in mestne klavnice. Računski zaključek mestne klavnice združene s posojilno zaklado izkazuje za leto 1891 skupnih dohodkov 19.519 gld. 49 kr. in skupnih izdatkov 12.196 gld. 22 kr. torej prebitka 7323 gld. 23 kr. Glavna bilanca loterijskega posojilnega zaklada in račun anujitet kaže, da se račun anujitet povikša za 68.099 gld. 39 kr. Poročevalec stavi konečno sledeče predloge: 1.) Računski zaključek mestnega loterijskega posojilnega zaklada s pasivi 1.619.667 gld. 46 kr. in z aktivni 1.545.829 gld. 40½ kr., torej z nedostatkem 73.838 gld. 66½ se odobri. 2.) Naj se ta račun po smislu § 34 obč. reda po dosedanji navadi javno razglasi. 3.) V proračunu za leto 1891 postavljena nagrada naj se razdeli blagajnemu kontrolorju za knjigovodstvo 100 gld., prvemu mestnemu komisarju za opravila pri loterijskem posojilu 50 gld. 4.) Knjigovodstvu loterijskega posojilnega zaklada podeli se absolutorju s. e. c. v. o.

Vsi ti predlogi sprejmo se brez razgovora jednoglasno.

Za stavbinski odsek poroča občinski svetnik Trček o prizivu hišnega posestnika g. Otomarija Bamberg v Kolodvorskih ulicah zoper odlok magistratov, da se mora pri novi stavbi poleg njegove nove hiše umakniti v stavbeno črto, katero je določil mestni stavbinski urad. Ker so kolodvorske ulice že tak jako ozke, se priziv odkloni po soglasnem sklepu občinskega sveta.

Obč. svetnik Šubic poroča o prizivu gospe Omejčeve, ki prosi, naj bi se ji dovolilo predstaviti svoj kozolec, kateri mora odstraniti zaradi gradnje dolenskih železnic, višje gori v bližino Karlovške

ceste. Poročevalec pobija ugovore pritoževalteljice in v imenu stavbinskega odseka nasvetuje, naj se ta priziv kot neutemeljen kratko malo odkloni.

Obč. svetnik Valentinčič misli, da je ugoditi prizivu, ker bi poslopje stalo ravno na periferiji mestnega ozemlja in ker rekurentinja hoče izdati reverz za vse eventualnosti. Po nadaljnjem protigovoru poročevalca sprejme se njegov, odnosno stavbinskega odseka predlog.

Obč. svetnik Šubic stavi nadalje v imenu stavbinskega odseka nasvet, da odslej mej Karlovško in Dolensko cesto ni smeti graditi nikakih lesenih poslopij več. — Temu občinski svet pritrdi.

Obč. svetnik Ivan Hribar poroča v imenu odseka za imenovanje ulic, cest in trgov nastopno:

„Ko se je v seji dne 20. in 22. junija 1876. posvetoval mestni zbor o upeljavi hišnih tablic s številkami in imeni cest, ulic in trgov, protivila se je temu z vsa silo tedanja narodna manjšina mestnega zbora. Njeno protiviljenje pa ni veljalo stvari sami, ampak načinu, kako se je ista izpeljati imela. Poznavajoč brezobzirnost stranke, katera se je bila — dasi brez zaslombe pri večini mestnega prebivalstva — z raznimi mabinacijami vedela povspeti do večine v mestnem zboru, bilo je namreč tedanjim narodnim mestnim odbornikom že naprej jasno, da se bode to samo po sebi dosti važno vprašanje rešilo gotovo tako, da se unanjemu svetu zataji pravi značaj mesta Ljubljanskega. In zares, niso se motili; kajti ne le, da se je na uličnih tablah in hišnih tablicah odkazalo jeziku, kateri govori ogromna večina mestnega prebivalstva, drugo mesto, prevedlo se je tudi imenovanje cest, ulic in trgov tako, da bi — sodeč po njem — Ljubljane nikdo ne mogel smatrati za stolno mesto čisto slovenske kronovine, nikari se za duševno središče vsega slovenskega naroda.

Pri določbi imen cestam, ulicam in trgov velja dandanes po vseh mestih načelo, „da se iz teh imen zrcali kolikor mogoče zgodovinski razvoj mestu, poleg tega pa, da se z njimi ohranijo v spominu mestnega prebivalstva in družih mesto obiskujočih ljudi imena onih mož, ki so si pridobili zaslug za razvoj mesta ali pa za napredek naroda, na čegar ozemlju leži dotično mesto. Ozmimo se kamor koli okolo sebe: na Nemško, na Laško, na Ogersko ali na Češko, povsod bomo videli, da se mestni zastopi ravna po teh načelih. Tudi naši bratje Hrvatje, katerih lepa prvostolnica nam je najbližja in tudi najbolje poznana, ravnali so tako, kajti poleg starih zgodovinskih znanih ali vsaj na kako zgodovinsko dogodbo spominjajočih imen cest, ulic in trgov nahajamo v Zagrebu javne prostore, ki nosijo imena mož, katere slavi in blagoslovja zaradi njihovih zaslug za narod in domovino vsa Hrvatska.

Če pogledamo po naši Ljubljani, videli bomo, da se je sicer mestni zbor prizadeval ohraniti zgodovinsko znana imena javnih prostorov in da je drugim zopet dal imena, ki spominjajo na zgodovinske dogodbe in na razvoj mesta; da je pa skoro popolnoma prezrl spomniti se mož, katerih imena so tesno zvezana z napredkom in osamosveščenjem naroda slovenskega. Jedino Truber, Vodnik, Zois in Prešeren našli so milost v očeh tedanje večine mestnega zbora; a še tem odkazali so se silno skromni javni prostori, v tem, ko so se lepše ulice imenoval po možéh, katerih imena niso v nikaki zvezi z razvojem mesta in naroda. Znano je, da so se čule zaradi tega večkrat pritožbe v javnih listih in da je marsikak slovanski rodoljub, obiskavši Ljubljano in videvši imena naših javnih prostorov, očital nam premalo pijetete do mož, katerih delovanju se ima ravno Ljubljana zahvaliti, da je ostala slovenska in postala prvo ter najvažnejše mesto mej Slovenci.

Pa tudi mestni zbor sam čuti prav dobro dolžnost, da se odpravi narodni naš ponos žaleče to stanje, katero je mestu oktrojovano bilo po občinskem odboru, ki ni izšel iz večine prebivalstva. Zato se je v mestno-odborniških krogih ta stvar večkrat ventilovala in zato je mestni zbor po predlogu današnjega poročevalca v svoji seji dne 15. januarja 1889 volil odsek, ki je dobil nalog, vzeti v pretres, kako naj bi se v začetku navedenim načelom primerno spremenila imena nekaterim cestam, ulicam in trgov. V ta odsek bili so s početka voljeni mestni odborniki: Iv. Hribar, Fr. Povše, Fran Rozman, dr. Josip Vošnjak in Tomo Zupan. Ko sta se ločila iz mestnega zbora občinska odbornika dr. Vošnjak in Fran Rozman, poslal je mestni zbor mesto njiju v odsek: dr. Danila Majarona in dr. Iv. Starčeta; ko sta po letošnjih volitvah prenehala biti člana mestnega zbora gg: Povše in Zupan, namestil ju je isti v odseku z odbornikoma: Gustavom Pircem in Ignacijem Valentincičem.

Odsek imel je v dobi od 15. januarja 1889 do danes večkrat posvetovanja, tako da je mogoče bilo udeleževati se istih vsem mestnim odbornikom, ki so bili kedaj člani njegovi; uspeh teh posvetovanj pa je današnje moje poročilo in predlogi, katere vam bom v imenu odseka staval, bili so v nem večinom sprejeti soglasno.

Ko se je leta 1890. odkril pred gimnazijskim poslopjem Vodnikov spomenik, izrekla se je že takrat v odboru za spomenik, v katerem je bil zastopan po svojih odposlancih tudi mestni zbor, želja,

naj bi se ime tega trga spremenilo v Vodnikov trg. Tudi odsek, v čegar imenu poročam, pridružil se je temu mnenju in sicer zato, ker je skoro samo po sebi umevno, da se javni prostor, na katerem stoji kak spomenik, mora po njem imenovati in pa, ker je svoje dni Valentin Vodnik bil učitelj na liceju, čegar naslednika sta današnja dva gimnazija, ki sta umeščena v poslopji, pred katerim stoji spomenik. — Ker pa je imenu Valvazorjevemu, čegar zasluge za opis in za zgodovino naše dežele so tako izredno velike, po mnenju odseka bilo odkazati vsekakor javen prostor, ki bi bil vreden tega imena, odločil se je odsek nasvetovati mestnemu zboru, naj se novi cesti, katera pelje iz Gradišča na Tržaško cesto in katera bode v kratkem jedna najlepših cest Ljubljanskih, da ime: Valvazorjeva cesta.

Sedanje Vodnikove ulice misli je odsek, da bode najprimernejše, ako se imenujejo po učenjaku Kopitarju, ker je le-ta že za Vodnikovih časov začel znanstveno preiskavati slovenski jezik in je po tem tako začel polagati temelj za razvoj in popolnitev pismenega slovenskega jezika Vodnikove dobe.

Velikanu Preširnu odkazala je bivša nemška večina mestnega zbora najmanjši trg Ljubljanski. Da se popravi ta krivica in dá zadoščenje spominu tega najgenijalnejšega pesnika našega, sklenil je odsek priporočiti, naj se naslov Slonove ulice spremeni v Preširnov ulice in sicer zato, ker so te ulice jako oživiljene in je po njih pristop v središče mestu, odtok pa: zopet k najprijetnejšim sprehajališčem. Vsak tujec, ki pride v Ljubljano, ide gotovo skozi te ulice; naj tedaj opazi vsakdo, kako vé narod slovenski hvaležno spominjati se moža, kateremu gré poglavitna zasluga za preporod njegovega slovstva. Sicer pa naziv Slonove ulice nima nikacega pravega pomena, ker so te ulice dobile ga po hotelu pri „Slonu“, čegar jedna fronta sega vnanje.

Sedanji Preširnov trg pa priporoča odsek, da se imenuje poslej Jurčičev trg, kajti kakor gre Preširnu brezdvobeno največja zasluga za procvit slovenskega pesništva, tako zamoremo tudi po vsej pravici imenovati Jurčiča prvaka med slovenskimi pripovedovalci, ki je zlasti z uvedbo romana v naše slovo pridobil si neveljivih zaslug.

O slavnem vladiki Antonu Martinu Slomšku, ki je z dejanjem kazal, da se najiskrenejša ljubezen do naroda in negovanje materinega jezika dá prav lepo združevati s svetim vladškim poklicem; o vladiki, ki je nauduševal narod naš v borbi za sveta njegova prava; o vladiki, ki narodnosti ni zmatral za nekaj paganskega, kakor uče nekateri dandanes, temveč, ki je nastanek raznih jezikov in po tem takem tudi narodnostnega vprašanja spoznaval za delo neskončne božje modrosti; o vladiki, ki ni pokoril se slepo volji vsacega mogotca, ako je spoznaval, da bi to bilo na škodo pravovernemu slovenskemu rodu, kateremu ga je previdnost božja postavila za višjega pastirja — ne priča ime nobenega javnega prostora v Ljubljani. Zato nasvetuje odsek, naj se Parne ulice, katere bodo — kakor se kaže — v kratkem zazidane in bodo potem prav lične, ker so v bližini učiteljskega in prve mestne deške šole, odslej imenujejo Slomškove ulice.

Isto tako nasvetuje odsek, naj se po pisatelju in velikem dobrotniku našega mesta Franu Metelku imenujejo sedanje Travniške ulice.

Sedanje Gledališke ulice nimajo nikacega pomena več, ker je gledališče valed požara moralo se umakniti s svojega prejšnjega prostora na Kongresnem trgu. Odsek torej nasvetuje, da se to ime opusti in da se te ulice v bodoče imenujejo po velikem dobrotniku in pospeševatelju slovenskega jezikoznanstva Antonu Alojziju Wolfu, ki je z velikanstvo svojo ustanovo omogočil izdajo dveh velikih slovniških del, katerih važnejši in obširnejši se ravno kar marljivo pripravlja za tisek.

Ker se je del Tržaške ceste preložil, ostala je numeracija iste razdeljena tako, da se nje prve številke nahajajo na hišah pred novim gledališčem, dalje pa na novi skladovni cesti. Odsek torej nasvetuje, naj se odlej Tržaška cesta začenja že pri Marije Terezije cesti; spodnji del prejšnje Tržaške ceste mej Frana Josipa casto in zidom Souvanovega vrta pa naj se imenuje Gledališke ulice.

Jeden najzaslužnejših mož za duševni in gospodarski napredek slovenskega naroda je dr. Janez Bleiweis. Pol stoletja deloval je marljivo in neutrudljivo, da bi priboril narodu svojemu večjo veljavo, da bi v gospodarskem oziru postavil ga na lastne noge. Zasluge njegove priznavale so se povsod, koder doni slovenska govorica; pa tudi za mejami domovine naše častili in spoštovali so priznanega političnega voditelja slovenskega naroda Ljubljana ni še doživela tako slavnostnih dni, ko v novembru 1878, ko so iz vseh krajev slovenske domovine vrelj vnanjo rodoljubi, da se poklonijo svojem prvak in hvaležni učenci, da izrekó spoštovanje svojem učitelju. Ni ga tedaj bilo narodnega društva, ne zavodnejše občine, da ne bi bila zastopana — ako ne po poklonatvenem odposlanstvu — vsaj po svojem pooblaščenju. Ko bi bil tedaj na čeln mestne uprave stal narodnozaveden zastop, bil bi jubilarju gotovo izkazal zasluženost čast tudi s tem, da bi bil z njegovim ime-

Dalje v prilogi.

nam imenoval kak javni prostor. Ker se to pa takrat in tudi kasneje ni še zgodilo, zmatral si je odsek, v čegar imenu poročati mi je čast, za dolžnost, nasvetovati Vam, da se popravi krivica, ki se je godila doslej Bleiweisovemu spomenu. V ta namen priporočil Vam bode, da se Križevniški trg spremeni v Bleiweisov trg in sicer zato, ker bode ta trg, ko se jedenkrat podere Šikčeva hiša — do česar bode v teku let gotovo prišlo — jako prostoren in lep in bode bržkone na njem stal nekdanji Bleiweisov spomenik. Po križevniških imenovanju je takó že posebna ulica, torej tudi iz tega ozira ne more biti ugovora proti spremembi imena temu trgu.

Oni del šolskega drevoreda, ki leži mej frančiškanskim mostom, semeniščem in škofijo nasvetuje odsek, naj se poslej imenuje Pogačarjev trg in sicer zato, ker je boljše podobno trgu ko drevoredu, poglavitno pa zato, da prizna mestni zbor zasluge, katere si je za lepšavo mesta pridobil pokojni vladika Janez Zlatoust Pogačar s tem, da je dovolil podreti škofijski hlev, ki je stal na prostoru, kjer so sedanji nasadi za stolno cerkvijo in je kazil vso okolico.

Dolge ulice, katere prav za prav ne zaslužijo toliko tega imena, pač pa ime ozkih ulic, nasvetuje odsek, naj se imenujejo poslej Erjavčeve ulice v spomin na znamenitega tega moža, čegar zibel je tekal v Ljubljani in čegar ime je po poljudnih njegovih naravosloveskih spisih znano vsakemu Slovincu, ako le čitati zna.

Staro, lepo in značilno ime „Gradišče“ prestavila je bivša nemška večina mestnega zbora z ne ravno lepo donečo „Burgstallgasse“, ne zmené se zato, da se je dotle tudi v nemškem jeziku rabilo le ime gradišče, če tudi semtertja popačeno v „gradiša“. Odsek torej misli, da se mora odstraniti v Gradišče za lase privlečeno nemško ime „Burgstallgasse“.

S tem bi bil odsek v okviru, kakor si ga je bil načrtal, pri kraji s svojimi nasveti, ko bi ne bile meje njegovim posvetovanjem čule se želje, naj se prekrstita tudi Kravja dolina in Kurja vas. Gledé Kurje vasi prišla je mestnemu magistratu celo pismena prošnja dedato 4. junija 1889 treh tamšnjih posestnikov s konkretnim nasvetom, naj se ta kraj v bodoče imenuje Karlovško predmestje ali pa Karlovška cesta. Odsek priporoča, da bi se ustreglo željam kravjedolinskega in kurjevaškega prebivalstva in bode nasvetoval, naj se Kravja dolina zaradi bližine velike mestne vojašnice in v spomin ravno letos vršivše se stopetindvajsetletnice rojstva slavnega vojakovodje in častnega meščana Ljubljanskega grofa Radeckega imenuje poslej „Radeckega cesta“; Kurja vas pa zato, ker bode po njej pristop k kolodvoru dolenske železnice Cesta na dolensko železnico.

Mestni magistrat je pa pozval odsek s pripisom de dato 13. aprila 1889 št. 6336/II. tudi, naj bi določil imena javnim prostorom, kateri nastanejo po predloženem mu razdelitvenem načrtu na onem prostoru za Bežigradom, kjer je projektovale „društvo za napravo delavskih stanovanj“ ustanovitev delalske kolonije. Po tem razdelitvenem načrtu projektovanih je tam: dve podolžni in dve prečni cesti, dvoje podolžnih in jedne prečne ulice ter jeden trg. „Društvo za napravo delavskih stanovanj“ želi, da bi se ona podolžna cesta, ki teče paralelno z Dunajsko cesto, imenovala „Sparkasse-Strasse“, trg pa „Sparkasse-Platz“. — Odsek tej želji ni mogel pritrditi; kajti, dasi je kranjska hranilnica dala na razpolaganje fond za zidanje delalskih hiš, vendar to še ne utemeljuje želje, da bi se v takej oddaljenosti od njenega poslojpa imenovala kar cesta in trg po njej. Zato predlaga, da se z Dunajsko cesto paralelno tekoča cesta, ob kateri so doslej sezidane štiri delavske hiše, imenuje Delavska cesta, prva prečna cesta, po kateri je k tem hišam pristop z Dunajske ceste, pa Cesta za Bežigradom. Določati imena trgu ter ostalim cestam in ulicam na onem prostoru bilo bi po mnenji odsekov prezgodaj, dokler se vsaj deloma ne zazidajo.

Konečno pa bode odsek sua sponte predložil, naj se trg pred deželnim muzejem imenuje Muzejski trg, cesta, ki pelje mimo nove deželnoobranske vojašnice ter veže Gruberjevo cesto s Poljansko cesto: Domobranska cesta; kakor tudi, naj se po numeraciji nadaljša Gruberjeva cesta za skladiščem deželnoobranske vojašnice ob Gruberjevem kanalu do klavnice, Fran Josipova cesta in Knaflcove ulice pa v sedanjem svojem smeru do železnice.

Ne oziraje se na numeracijo novih javnih prostorov in na podaljšanje že obstoječih, kar bi se tako ali tako provešči moralo in kjer zadenejo mestno blagajnico le stroški za ulične table, v tem ko morajo stroške za hišne tablice pokrivati dotični hišni posestniki, bila je odseku dolžnost preračunati, kakršni stroški bi zadeli mestno blagajnico vsled nasvetovanih sprememb. Naprosil je torej mestni stavbinski urad, naj vpraša trdko Mih. Winkler in sin na Dunaji, za kakošno ceno bi izgotovila nove table, in tablice po čem bi vzela na račun sedanje. S pismom de dato 23. februarja 1889 odgovorila je omenjena trdko, da je pripravljena dodati loco Ljubljani inclusive vijakov za pritrdjevanje na zidove ulične table po 6 gld. in hišne tablice po

2 gld.; vzeti pa na račun stare: ulične table po 1 gld. 10 kr., hišne tablice pa po 40 kr.

Glede na te cene kaže se torej sledeči račun: (Govornik navede za vsaki izmed zadevnih prostorov število potrebnih tabel in tablic, njih novo vrednost in sedanjo vrednost).

Ako se torej od vrednosti novih tabel gld. 192.— in hišnih tablic „ 300.— tedaj vkup gld. 492.— odtegne skupilo za stare: ulične table gld. 35.20 in hišne tablice „ 60.— „ 95.20 kaže se ves trošek za spremembo gld. 396.80 kateri se bode imel pokriti iz tekočih dohodkov mestne blagajnice.

Odseku zdelo se je potrebno rešiti o tej priliki tudi drugo, načelno važno vprašanje, kakšni naj bodo novi napisi v jezikovnem oziru. Odkar vodi krmilo sedanja večina mestnega zbora, velja namreč pravilo, da se nove hišne tablice naročajo s slovenskokenjskimi, mesto z nemškosenjskimi napisi, kakoršne imajo prvotne tablice. Odsek vendar misli, da je mestnega zbora dolžnost urediti ulične napise tako, da bode vsakemu takoj vidno, da je Ljubljana stolno mesto čisto slovenske dežele. Ne da bi ta svoj — po njegovem mnenji samo po sebi umevni — nasvet še posebej utemeljeval, naročil mi je odsek staviti ga v njegovem imenu. (Dobro! Dobro!)

Konečno dostavljam le še, da je „od boc“ voljeni odsek s tem poročilom dovršil svoje delovanje ter se razšel. (Živahno odobravanje.)

Poročevalec obč. svet. Hribar potem prečita odsekov predloge. („Slov. Narod“ jih je v sobotni številki priobčil kot sklepe obč. sveta, kajti odobreni so bili vsi s spremembami, katere so razvidne iz našega nastopnega poročila.)

Župan otvori splošno debato.

Obč. svetnik Ravnikar izjavi, da je motivacija poročevalca izvrstna in da bode glede na to, kako brezobzirno se ravna s Slovenci v Gradcu, Trstu, Gorici in Celovcu navdušeno glasoval zato, da se napravijo v stolnem mestu Ljubljanskem zgolj le slovenski napisi na ulicah, cestah in trgih. (Dobro!)

Obč. svet. Šubic pravi, da pogreša pri novem imenovanju ime katerega domačega umetnika, kakor Gallusa, Lajerja, Mencingerja, Langusa; naj bi se tudi imena umetnikov v poštev jemala, če ne sedaj, pa vsaj v bodoče.

Poročevalec Hribar odobruje nasvet predgovornikov in pravi, da se bode na te sloveče može vsekakor ozirati v bodoče.

V specialni debati se k predlogu odsekovemu naj bi Križevniški trg odslej imenoval Bleiweisov trg, oglasi občinski svetnik dr. Majaron, češ, da pozna Bleiweisovim zaslugom in slavi primernejši trg in to bi bil sedanji trg „Pred škofijo“. Prostornejši in lepši je ta trg mimo Križevniškega trga, za priporočila se za Bleiweisov trg zlasti zato, ker tam stoji rankega Bleiweisa hiša, v kateri je oče slovenskega naroda mnogo desetletij živel in deloval. V to hišo je tudi vžidana spominska plošča Bleiweisova in takó naj se že zaradi teh spominov ves trg „Pred škofijo“ imenuje Bleiweisov trg. Govornik stavi v tem zmislu predlog in nasvetuje nadalje, naj bi se, če se odobri prvi predlog, sedanji Križevniški trg potem posvetil spomenu Valvasorjevemu in imenoval Valvasorjev trg.

Poročevalec sam se strinja s tema predlogoma in na to se jednoglasno sklene, da bodi odslej trg „Pred škofijo“ Bleiweisov trg, a Križevniški trg Valvasorjev trg.

K predlogu odseka, naj bi se imenovala „Dolge ulice“, „Erjavčeva ulice“, oglasi se občinski svetnik dr. Majaron in pravi, da „Dolge ulice“ niso posebno lepe in nič kaj primerne za oslavo moža, kakršen je bil Erjavc; tesne so in bi zaradi javne varnosti bilo najbolje, če bi se večjemu prometu zaprie. Zato govornik nasvetuje, naj ostane tem ulicam staro ime, Franu Erjavcu pa naj se po sveti nova doslej brezimna, iz Gradišča preko Seunikovega posestva na Tržaško cesto držeča cesta, ki bode s časoma jako lepa.

Oba ta predloga obveljata jednoglasno.

Odsek za imenovanje ulic nasvetuje nadalje, naj bi se imenovala cesta ob novih delavskih hišah, tekoča paralelno z Dunajsko cesto — „Delalska cesta“.

Obč. svet. dr. Majaron se temu nasvetu protivi, češ, da društvo za graditev delavskih hiš želi tej cesti ime „Hranilnična cesta“, ker graditev zalaga kranjska hranilnica. To željo zmatra govornik za opravičeno in zato nasvetuje, naj se zadevna cesta imenuje po ustanoviteljici „Hranilnična cesta“.

Obč. svet. vitez Zitterer podpira ta predlog, kateri se potem tudi odobri skoro z vsemi glasovi.

K nasvetu odseka, naj bi se del ceste ob Gruberjevem kanalu, kjer stoji nova domobranska vojašnica, imenoval „Domobranske vojašnice cesta“, predlaga obč. svet. vitez Zitterer naj se imenuje ta cesta rajši „Čehovinova cesta“ Čehovin je bil Slovenec, kateri si je jedini mej našimi rojaki zaslužil za svojo hrabrost v vojni l. 1848. Marije Terezije red. Takrat že se je reklo, da možje ko Čehovin, so les, iz katerega se režejo generali.

Obč. svet. dr. Staré nasvetuje, naj bi se doslej še neimenovana cesta od tako zvane hiše pri „Flecksiederju“ preko novo zgrajenih hiš za paznike posilne delalnice imenovala „Cesta na Kodeljevo“.

Obč. svet. dr. Tavčar misli, da se je doslej že dovolj ulic prekrstilo in da treba sedaj nekaj časa počakati. Codellijeva rodovina bila je zmirom protivnica slovenskemu narodu, in za tako imenovanje ceste bi se on nikakor ogreti ne mogel. Naj ostane ta cesta še nekoliko časa brezimna, kar se pa tiče Čehovin-a, bode se po njem kake ulice lahko pozneje imenovala.

Predlog obč. svet. viteza Zitterer-ja se potem odkloni in obvelja ime, kakršno je nasvetoval odsek, cesta proti Codellijevemu gradu pa ostane za zdaj še brez imena.

K predlogu, naj bi se napisi napravili zgolj v slovenskem jeziku, oglasi se obč. svet. Senekovič. On misli, da bi bilo le umestno, ako ostanejo, kakor doslej, slovenski in nemški, dvojezični napisi. Saj prihajajo vendarle Nemci k nam v naše stolno mesto in če bode v Celji, Mariboru i. t. d. videli da smo prizanesljivi, bodo posnemali naš postopanje.

Poročevalec Hribar izjavlja, da ostane pri odsekovem predlogu in to strogo kakor se glasi. Kdor misli, da bode le jednega Nemca prepričal v Celjali Mariboru s popostljivostjo od strani Slovencev v Ljubljani, ta se jako vara. Naša prijaznost proti Nemcem tolmačila bi se nam kot velika slabost. Mi moramo biti popolnem odločni proti tistim, kateri izrivajo naš slovenski jezik iz uradov, tam kjer stanuje na tišče Slovencev. Vsaj tam smo lahko in moramo biti odločni, kjer imamo priliko za to. Zaradi tujcev ni strahu; kakor so se tujci navadili na laško „Piazzo della stazione“ v Trstu, in hrvaški „Zrinjskega trg“ v Zagrebu, tako se bodo tudi navadili na „Bleiweisov trg“ in „Prešernove ulice“ v Ljubljani, zraven tega bode znali, da je Ljubljana slovensko mesto.

Pri glasovanju odkloni se predlog obč. svetnika Senekoviča soglasno in sprejme odsekov predlog, da imajo odslej biti v Ljubljani vsi napisi cest, trgov in ulic zgolj slovenski.

Potem se javna seja sklene.

V tajni seji bil je vsprejet v občinsko zvezo ključarski mojster g. Josip Rebek, dalje se je zagotovil vsprejem g. Irm Hofbauer. Meščanstvo podelilo se je kontrolorju dež. blagajnice g. Franu Trtniku.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerajšnja številka našega lista zaplenilo je državno pravdnštvo zaradi članka o dru. Herbstu. Današnja številka ima 6 strani priloge.

— (Rekvizit.) Za cesarja Ferdinanda služil je danes v Ljubljanski stolni cerkvi prost doktor Klofutar. Navzočen je bil deželni predsednik baron Winkler z uradniki raznih oddelkov, f. m. l. pl. Schilhavsky s častniki, deželni odbornik ces. svetnik Murnik, podžupan Vaso Petričič, trgovske zbornice podpredsednik Anton Klein, vodje in profesorji tukajšnjih šol.

— (Najvišje darilo.) Nj. Vel. cesar podaril je občini Kovor v Kranjskem šolskem okraju 200 gld. za zgradbo šolskega poslojpa.

— (Osobne vesti.) Profesorji gg. Fran Grdinič na višji gimnaziji v Ljubljani, Peter Wolsegger in Anton Riedl na nižji gimnaziji v Kočevju in Emanuel vitez Stauber na višji realki v Ljubljani povišani so v VIII. dijetni razred. — Knez Auerspergov gozdni inženier in uradno avtorizovani civilni geometer za Kranjsko gosp. Henrik Hohn v Kočevju imenovan je c. kr. geometrom za okraj Litjski. — Davkar gosp. Edvard Sossich imenovan je blagajnikom v IX. dijetnem razredu pri finančni deželni blagajni v Trstu. — Stavbinski praktikant g. Rudolf Mahnič imenovan je stavbinskim pristavom za Primorsko. Umirovljeni nadučitelj g. Jožef Raktelj v Ribnici dobil je zlati križec za zasluge. Služboval je 43 let. — Županom v Celovci je voljen g. dr. Friderik Posch. — Pravni praktikant pri deželnem sodišči v Gradcu, g. Viljem vitez Kotič, imenovan je avskultantom za Štajersko, avskultant za Štajersko, g. Rupert Tauss, pa je imenovan avskultantom za Koroško.

— (Umrli) je včeraj v Ljubljani znani tatarski mojster in cenilec Anton Gvajc, 60 let star. Rajnik je bil izobražen mož, posebno v botaniki in pa starinarskem denarji. Našel je mnogo starega denarja in določil njega starost in kje je bil izdan. L. 1873 je za Dunajsko razstavo naslikal lepo podobo o kranjski flori. Zapustil je več izobraženih sinov, sosebno nadarjenega slikarskega akademika. Bodi mu blag spomin! — Umrli je včeraj v Škofjiloki bivša predstojnica tamošnjega uršulinskega samostana m. Benedikta v visoki starosti 86 let.

— (Poročil) se je v nedeljo v Škofjiloki trgovec g. Konrad Pecher, rodod Čeb, z gospico Klodilko Deisingerjevo, hčerjo znane rodoljubne meščanske hiše v Škofjiloki.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je pristopil kot pokrovitelj s svoto 100 gld. vrli narodnjak g. dr. Fr. Stor, odvėtnik v Ljubljani. — G. Anton Ostojnik, župnik in prvomestnik podružnice sv. Cirila in Metoda v Pamečah, je poslal 15 gld., nabranih na prav posnemanja vreden način. Dne 13. junija t. l. o godu g. Antona Šlandra v Starem Trgu zbranih 15 gospodov Šmartinske dekanije pri Slovenjem Gradci, je namreč na besedo preč. g. dekana dr. Šuca zložilo napominani dar naši družbi ter podalo s tem činom lep vzgled po slovenski domovini. — Po gosp. I. Horaku smo prejeli 10 gld. kot dar, dovoljen pri občnem zboru Ljubljanske meščanske vojašnice dne 12. junija t. l. — „Prijatelji v Opatiji“ so zložili in nam doposlali svoj drugi dar 5 gld. 70 kr. — Požrtvovalna domorodkinja g. Franja Špilar v Št. Petru na Notranjskem nam je naklonila 5 gld. — Gosp. stotnik Zupančič v Toplicah 5 gld. in g. Fran Marešič, župnik na Lipoglavu, nam je namenil 2 gld. kot preostanek ob neki naročnini. — V zadnji zahvali omenjeni pokrovitelj g. Ivan Gerdol, poleg dveh istrskih župnikov darovateljev po ne ljubi pomoti nazvan „župnik“, je posestnik v Škorlji pri Trstu. — Iskrena hvala požrtvovalnim domorodcem in domorodkinjam, ki z lepimi darovi podpirajo namene naše družbe in se tako pripravljajo za bližajoči se praznik sv. Cirila in Metoda.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Predavanje v muzeju Rudolfinumu.) Danes dne 28. t. m. ob 6. uri popoldne govoril bode gospod kustos Müller v bralni sobi Rudolfinuma o izkopinah na Gradišču pri sv. Mihelu nad Hrenovico. Kazal bode najdene reči, mej drugimi izpraznil urno ali pepelnico, napolnjeno z žganimi ostanki mrliča. Prijatelje gorenjskih bribov pa bode zanimala panorama Krme, risana leta 1701, o kateri bode gospod kustos tudi govoril.

— (Za izlet na Bled,) katerega priredita dne 3. julija t. l. „Glasbena Matica“ oziroma nje pevski zbor združen z Ljubljansko čitalnico, je železnično ravnateljstvo dovolilo poseben vlak, ki se bo odpeljal iz Ljubljane in sicer z južnega kolodvora ob 6. uri in z državnega ob 6. uri in 3 minute zjutraj in prišel v Škofjo Loko ob 6:34, v Kranj ob 6:49 in v Lesce 7:29, a vračal se bode iz Lesce ob 9. uri zvečer ter prišel v Ljubljano ob 10:25. — Udeležnikom tega posebnega vlaka se znižajo vožne cene; vožnja stane: za III. razred 70 kr., za II. razred 1 gld. 40 kr. in za I. razred 2 gld. 10 kr. za tja in nazaj. Pogoji je stavljen, da se najmanj 300 oseb udeleži, priporoča se pa, da si č. izletniki omislijo karte o pravem času in ne šele pri železniški blagajni, ker bi se vsaka tem načinom prouzročena najmanjša zamuda kaznovala s 40 gld. globe. Karte dobivale se bodo dne 30. junija, 1. in 2. julija iz uljudnosti v prodajalnicah gg. Sos in Petrič v Špitalskih ulicah. Vsprejem na postajah Škofja Loka in Kranj je dovoljen s kartami v Ljubljani kupljenimi, samo da se število oseb ravnateljstvu 24 ur prej naznani. Karte posebnega vlaka niso veljavne za druge navadne vlake. Na Bledu bode skupen obed in stane za osebo 1 gld. — Kdor se ga želi udeležiti, javi naj to vsaj do petka zvečer gospodu dr. M. Hudniku v Ljubljani, kot pooblaščenca „Glasbene Matice“. Skupni odbor omenjenih društev vabi uljudno k obilni udeležbi tega gotovo krasnega izleta.

— (Izlet slovenskih biciklistov Ljubljanskih) v Kamnik, ki se je zaradi neugodnega vremena moral dvakrat preložiti, bode jutri. Biciklisti odpeljejo se ob 1/2. uri. Gotovo bodo to priliko porabili mnogi prijatelji biciklističnega kluba ter pohiteli v prijazni Kamnik s popoldanskim vlakom, ki se odpelje ob 2. uri in 10 minut z državnega kolodvora.

— (Proščenje v Trnovski fari) praznovalo se je predvčeršnjim večestno, kakor že mnogo let ne. Cerkev je bila zunaj in znotraj jako ukusno okižena; na stolpih in nad križem vihrale so narodne, cesarske, mestne in papeževe zastave; pred cerkvijo in tudi pred župniščem stali so visoki mlaji, mej stolpoma pa je visel lep venec, v njem pa iz medij narejeno jagnje. Ta okras kupili so Trnovski fantje, da na ta način izrazijo gosp. župniku svojo udanost in ljubezen. Tudi notranji prostori cerkve bili so s svežimi cvetkami krasno okiženi. Faranov

in drugih vernikov zbralo se je letos nenavadno mnogo. Veliko mašo, pri kateri se je na koru izvrstno pelo, daroval je g. kanonik Flis, navzočen pa je bil kot zastopnik patrona g. župan Grasselli. Tudi popoldne bilo je nenavadno mnogo vernikov pri sv. opravi. Mnoge hiše v Trnovem in Krakovem bile so okrašene z narodnimi zastavami, okna pa z najlepšimi cvetkami.

— (Kres.) Šišenska čitalnica priredni dne 4. julija ob 9. uri zvečer v čast sv. Cirila in Metoda velik kres na Drenikovem.

— (Poštni nabiralniki.) Načelstvo poštne in brzojavne urada v Ljubljani nam piše: V dosego primernejše razdelitve nabiralnikov za pisma prenese se oni, ki je sedaj na voglu prodajalnice g. Anton Krisperja, k tabačni glavni zalogi v hiši g. Frana Schantelna na Mestnem trgu in se bodo odslej v večjo ugodnost občinstva pisma iz tega nabiralnika še ob devetih zvečer pobirala. Nabiralnik Pod Trančo pri g. Detterju prenesel se bode na primernejši in zato potrebnejši kraj mesta.

— (Tatvini.) Natakarič v gostilni „pri Virantu“ toči na vrtu na svoj račun. Ker je bilo v soboto zvečer mnogo gostov, ki so ostali do pozno v noč, pustila je skupljeni denar v miznici v svoji na vrtu stoječi shrambi. Po noči ulomil je nepoznan tat v to shrambo in ukradel ves shranjeni denar, okoli 30 goldinarjev. To je že drugič, da je bila natakarič na tem vrtu okradena. Čudno je, kje je mogel priti tat na vrt, ker je zid precej visok in ni nikjer videti nikakega sledu, vrtna vrata pa tudi niso bila poškodovana. Predpreteklo noč ulomili so neznan tatovi v A. Samasini tovarni v komptoir. Razbili so vnanja vrata in več šip pri notranjih vratih ter tako prišli v komptoir, v katerem so s silo odprli dve miznici. Našli pa niso mnogo denarja, kakor so se bržkone nadejali, nego odnesli samo nekaj čez pet goldinarjev drobiža. Policija zaprla je danes jednega domačih delavcev, na katerega leti sum.

— (Samomor.) Predvčeršnjim po noči ustrelil se je v novi vojašnici na stranišči korporal dom. pešpolka Jaklič, rodod iz Kočevja. Nastavil si je puško pod brado in ustrelil; krogla šla mu je skozi vso glavo in prodrla lobanjo. Jaklič je bil takoj mrtev. To je zdaj v kratkem že drugi slučaj, da se je ustrelil vojak. — V petek dopoldne skočil je v Trstu 45letni delavec Fran Saucin z nekega 12 metrov visokega zidu in obležal mrtev. Prebil si je lobanje. — V Celji zastupil se je uradniški sluga Janez Korošec z arzenikom. Prišel je hudo vinjen domov in pretil svoji ženi, da bode umoril njo in komaj jednoletno hčerko. Ko je žena glasno klicala na pomoč, pojedel je Korošec nekoliko arzenika in umrl drugi dan.

— (Razpisane ustanove.) Do konca tega meseca je za leto 1892. razpisanih: 6 Metelkovih ustanov po 42 gld. in 3 stanove bivšega vrtnega društva po 43 gld. za ljudske učitelje, ki se bavijo s šolskim vrtnarstvom, na kateri razpis opozarjamo gospode ljudske učitelje.

— (Občinska volitev.) V Podgorji v Kamniškem okraji bil je voljen županom posestnik g. Jožef Mrak, občinskima svetovalcema pa posestnika Nik. Jutršek in Jan Svetec.

— (Iz Rovt) nad Logatcem piše se nam: Te dni vršiti se ima pri nas občinska volitev. Čas bi že bil, da se volilci, ki imajo ta dan odločilno moč glede občinskega zastopa, jedenkrat predramijo in izbero može, ki so sposobni, zmogni in voljni delati v blagor in ugled občine ter odstranijo staro gardo. Izberite si torej mlade, za upanja vredne in delavne može!

— (Iz Idrije) se nam dne 26. t. m. piše: Zaradi neugodnega vremena vršil se bode koncert tukajšnjega „Prostovoljnega gasilnega društva“ z godbo in kegljanjem na dobitke v dan sv. Petra in Pavla, t. j. v sredo 29. t. m. na gostilniščnem vrtu g. Fr. Didiča. — V nedeljo 3. julija pa je ravno tu veselica „Delavskega društva“, z godbo, petjem in kegljanjem na dobitke. — Ker je pri prvem čisti dohodek namenjen društvu v korist, a pri drugem vsopred dokaj raznovrsten, želeli je obile udeležbe.

— (Čez dvanaest let) se ni ničesar moglo zvedeti, kdo je umoril in oropal l. 1880 v Jiršovcah v Ptujem okraji 76letno gостаčino Katro Golob. Te dni prijeli so orožniki nekega mlinarskega hlapca v Janžavcu, na katerega leti sum, da je storil omenjeni zločin. Izročili so ga okrajnemu sodišču v Ptujem.

— (Čitalnica v Mariboru,) ki ima danes svoj redni občni zbor, preselila se je iz dosedanjih svojih prostorov. Zborovalo se bode že v novih prostorih v poslopji hotela „pri nadvojvodi Ivanu“ v I. nadstropji.

— (Slovenske šole v Gorici.) Italijanski mestni očetom v Gorici kar neče v glavo, da bi Slovenci tudi imeli pravico do slovenskih šol v mestu. V poročilu dr. Verzeznassija, katerega je volilo mestno starešinstvo v komisijo, ki razpravlja o slovenskih šolah v Gorici, nahajajo se nekateri upravičeni odstavki. Mej drugim pravi, da zahteva slovenskih šol je golo nasilstvo ljudi, došlih še nedavno v Gorico, da so take absurde zahteve le delo nekaterih prenapetih. Dalje trdi, da je na prvi prošnji več podpisov ponarejenih ali prisiljenih itd. Koliko je resnice na tem obrekovanji dr. Verzeznassija, pokazala je druga prošnja, podpisana pred notarjem, na kateri je še več podpisov nego na prvi. Vse zavijanje torej ne bode pomagalo prav nič. Goriški Slovenci nastopili so pravo pot in morajo doseči svoj namen. Slovenske šole bodo se osnovala v Gorici, naj je to ljubo in drago italijanskim mestnim očetom ali ne. Kar se drugod dovoli peščici Italijanov ali Nemcev, moralo se bode dovoliti tudi 7000 Slovincem, prebivajočim v Goriškem mestu.

— (Kresovi) bilo je videti v predvečer sv. Ivana jako mnogo in tudi po Tržaški okolici in po vseh višavah kršne Istre. S plamtečimi kresovi pričal je narod, da tu prebivajo Slovani, spoštujejo častite svoje steredavne običaje.

— (Izleta „Slov. čitalnice“ v Trstu,) ki ga priredi dne 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla v Divačo oziroma v Senožeče — kakor smo že naznanili — vdeleži se poleg pevcev tudi oddelek tamburaškega zbora „Tržaškega Sokola“. Nadejati se je torej izborne zabave.

— (Zblaznel je) v Trstu mestni sluga Anton Pogačnik. Prišel je domov in hotel svoji ženi z velikim nožem glavo odrezati. Žena klicala je na pomoč in ker so sosede prihiteli še pravočasno, mogli so blaznega Potočnika razorožiti in odpeljati v blaznico.

— (Spoved s tolmači.) Kako čudne razmere so po kršni Istri, kaže dopis iz Pulja v zadnji številki „Naše Sloge“. Tam se pripoveduje, da v Baljanski občini, v kateri je mnogo čisto hrvatskih sel, imajo župnika, ki je Italijan in zna za silo nekoliko hrvatskega, kapelan pa ne ume niti besedice hrvatskega. In ta kapelan vender mora spovedovati otroke in bolnike, ki se morejo hoditi v daljni Kanfanar ali San Vincent. To svojo dolžnost izvršuje s pomočjo tolmača! Ali ni to grozno, neverojetno? Pritožili so se prebivalci dotičnih krajev, do zdaj brez uspeha. Kapelanu ni mar, da bi se naučil jezika narodovega, in zaradi tega omenjena gorostasna prikazen, ki menda nema vrtnice v izobraženem svetu.

— (Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju) je nabral gosp. Jurij Kreigher v Postojini in sicer: od g. J. Lončarja 5 gld., od g. J. Oreška 5 gld., g. Št. Lapajne 2 gld., g. dr. Julija Kotsmutha 1 gld., g. R. Šebera 1 gld., g. Ant. Ditricha 1 gld., g. Fr. Jurca 5 gld. ter je rodoljubni nabiratelj sam 5 gld. društvu podaril. Prav jednaki prijatelj društvu g. J. Hočevar je poslal 50 gld. nabranih v Krakem, katere so darovali: g. A. Igovic 3 gld., gosp. dr. Tomaž Romih 1 gld., g. J. Bezljaj 2 gld., g. Fr. Gregorič 2 gld. in dva neimenovana rodoljuba, prvi 30 gld., drugi 12 gld. — Vrlima poverjenikoma in vsem blagim darovalcem bodi iskrena zahvala! Iz Kranja sta poslala neimenovani rodoljubi in g. L. Matajca, prvi 5 gld., drugi 1 gld.; tudi temu dobrima podpornikoma najtoplejša zahvala!

— (Iz hrvatskih toplic.) V Jodovo toplice v Lipiku došlo je do grede meseca 375 strank s 506 osobami, v Varaždinske toplice pa 199 strank s 671 osobami.

Književnost.

— Zabavna knjižica za slovensko mladino. Ureduje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središči. II. zvezek. Cena 15 kr. Primernih in dobrih knjižic za našo mladino pogrešamo močno, kajti to kar imamo, deloma ne ustreza vsem tirjavam, katere smo stavljeni upravičeni. Zato smo Kosijsve knjižice prav veseli in želimo, da bi se II. zvezek isti tako hitro razširil in prikupil mladini slovenski, kakor se je I. zvezek. Novo delce

urejeno je skrbno in prinaša več mikavnih pripovedek, nekaj jako primernih poučnih sestavkov ter srečno odbranih pregovorov, kratkočasnic in ugank. V jezikovnem oziru želeli bi nekaj prememb.

— „Vesna“. Mesečnik slovenskega dijaštva. Št. 5 in 6. Vsebinska tema številka je precej raznovrstna, razen nekaterih pesenc čitati je povest „Ciganka“, govor „O glavi“, razpravo „Ljubljanske visoke šole“, „Nekaj iz praktičnega modroslovja“, „O narkozi“, „O slovenskih prevodih iz ruščine“ itd. Tudi „Glasnik“ in „Vestnik“ sta prav zanimiva. Vsem tem spisom se pač pozna, da so pisatelji sicer marljivi in deloma prav nadarjeni, toda še mladi; zlasti velja to za rezke kritike.

— Nešto o ponosu i njegovih srodnicih. Napisao Škender Fabković. Zagreb, C. Albrecht 1892. — To je naslov knjige, v kateri pisatelj razpravlja prav zanimivo stvarino o ponosu, katerega žalibog ravno pri nas Slovanih ni premnogo. Da imamo več narodnega ponosa v obče, koliko bolje bi bilo za nas. Priporočati smemo torej knjižico vsem prijateljem hrvatske književnosti.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Biedermannsdorf 26. junija. Čestitamo na sklepu občinskega sveta Ljubljanskega zastran imenovanja javnih prostorov, varujočem interese našega življa. — Napredni slovenski visokošolci.

Dunaj 27. junija. V valutnem odseku naznanil načelnik Jaworski začetkom seje smrt Herbsta.

Brno 27. junija. Cesar ogledal si danes jutraj vojaštvo in izrekel pohvalo in zadovoljnost svojo. Ogledal si je potem vojaško bolnico, ogovoril nekatere bolne vojake in se pohvalno izrazil o uredbi zavoda.

Brno 28. junija. Cesar položil temeljni kamen občni oskrbovalnici in dal pokazati in razložiti si vse načrte ter odlikoval nekatere navzočnike z govori. Pri prihodu in odhodu bile navdušene ovacije. Cesar vsprejemal na to deputacije občin. Na nagovor deputacije iz Olomuca in Kromeriza odgovoril cesar nemški in češki, zahvalil se za vedno trdno zvestobo Moravanom in izrekel željo, da bi dežela napredovala in se razvijala. Na to bile se avdiencije.

Razne vesti.

* (K Pribramski katastrofi.) Konečna obravnava proti rudarjem, ki so obtoženi, da so zakrivali grozno nesrečo v Pribramskem rudniku, se bode vršila v soboto dne 2. julija. Obtoženi so štirje rudarji in sicer pregreška zoper varnost življenja in hudodelstva goljufije po krivem pričanju, ker so pri prvem zaslišanju izrekli, da ne vedo ničesar o tem, kako je nastal požar. Pozvanih je samo devet prič.

* (Samomor škofa.) V Bruselji umoril se je škof Deroust, ki je došel tja iz Tunisa po naročilu papeževem. Otroval se je, napaden od blaznosti, s strihinom. Samomor vzbudil je veliko senzacijo.

* (Ponesrečen izumitelj.) V Marseillu ponesrečil se je izumitelj novega potapljalškega aparata Colletet pri poskušnjah s svojim novim aparatom. Izvlekli so ga mrtvega.

* (Kobilice.) V Solunskem vilajetu prikazalo se je ogromno veliko kobilic. Oblastva priganjajo ljudstvo, da nabira nadležne goste. V Köprükulu nabralo je 2000 oseb v enem dnevu 500.000 ok (1 oka-2¼ kilograma) kobilic.

Poziv na gg. abiturijente!

Kakor že več let, tako se tudi letos obrača odbor akad. društva „Slovenije“ na Dunaji do Vas, gg. abiturijenti, da se pri volitvi svojega stanu ozirate na potrebe slovenskega naroda. Nečemo in tudi ne moremo uplivati na Vas pri tej važni odločitvi; vsak naj si izbere svoj stan po svojem poklicu. Vender si usojamo Vas opozoriti na to, da nam nedostaja modroslovcev in pred vsem naravoslovcev. Da pa tudi številce juristov in medicincev ne zadostuje, je umevno. Prosimo Vas torej, da se ozirate pri volitvi svojega stanu na ta vitalna vprašanja milega nam naroda. In ker vemo, da bi se marsikdo podal na daljni Dunaj, ko bi vedel, kake so istinite razmere tukajšnjega slovenskega dijaštva, je odbor akad. društva „Slovenije“ pripravljen odgovorjati na vsako Vaše vprašanje (tudi v počitnicah). — Dopisuje naj se na naslov: „Slovenija“, VIII., Wickenburggasse 12 in Wien.

Z bratskim pozdravom!

Na Dunaji, dne 25. junija 1892.

Za odbor:

Drd. med. A. Mihalič, Stud. phil. Jos. Žilich,
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prasek“, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Škatljica velja 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, za-znamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj od 2 škatljice se ne pošilja. 3 (42—9)

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji
za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tuji:

26. junija.

Pri Matthei: Spiegler, Jusa, Böheim, Majut, Hirsch z Dunaja. — Ranzinger, Höningman iz Kočevja. — Langer iz Londona. — Jusa iz Grada. — Vay iz Berlina. — Winterhalter iz Maribora.

Pri Stenu: Arvay, Engelberg, Krum, Stern, Ables z Dunaja. — Franzin, Rismodno iz Pulja. — Cech iz Zagreba. — Domicelj iz Zagorja. — Fischer iz Budimpešte. Pri avstrijskem cesarju: Deboslau iz Pulja.

Pri južnem kolodvoru: Loly, Cavesso iz Trsta.

Umrli so v Ljubljani:

25. junija: Pavlina Maške, pomožnega uradnika hči, 12 let, Kolizej, jetika.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mil.
25. junija	7. zjutraj	737.7 mm.	14.7° C	sl. svz.	obl.	12.8 mm.
	2. popol.	736.6 mm.	15.4° C	sl. szh.	obl.	dežja.
	9. zvečer	736.9 mm.	15.8° C	sl. zah.	d. jas.	
26. junija	7. zjutraj	736.9 mm.	16.4° C	sl. svz.	obl.	00.5 mm.
	2. popol.	737.0 mm.	23.0° C	sl. zah.	obl.	dežja.
	9. zvečer	737.7 mm.	18.7° C	sl. szh.	obl.	

Srednja temperatura 15.3° in 19.4°, za 3.5° pod in 0.4° nad normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke

z dne 23. junija 1892.

		Prejšnji teden
Bankovcev v prometu	398,713.000 gld.	(— 1,050.000 gld.)
Zaklad v gotovini	245,733.000 „	(+ 408.000 „)
Portfelj	141,605.000 „	(+ 857.000 „)
Lombard	23,528.000 „	(+ 225.000 „)
Davka prosta bankovčna rezerva	54,726.000 „	(+ 2,552.000 „)

Dunajska borza

dné 28. junija t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	95.25 gld.	95.30 gld.
Srebrna renta	95. —	95. —
Zlata renta	112.85 „	112.60 „
5% marcna renta	100.70 „	100.80 „
Akcije narodne banke	996. —	998. —
Kreditne akcije	315.40 „	315.75 „
London	119.40 „	119.45 „
Srebro	—	—
Napol.	9.49 „	9.49 1/2 „
C. kr. cekini	5.67 „	5.67 „
Nemške marke	58.55 „	58.57 1/2 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld.
Državne srečke iz l. 1864	100 „	181 „
Ogerska zlata renta 4%	110 „	110 „
Ogerska papirna renta 5%	100 „	100 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117 „	117 „
Kreditne srečke	100 gld.	189 „
Rudolfove srečke	10 „	23 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	153 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	237 „	237 „

Žalostnim srcem naznanjamo vest, da je naša ljuba mati, oziroma soproga

Marija Juvan roj. Mravinec
trgovka v Radečah na Gorenjskem

dne 26. junija ob 9 uri zvečer, po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojne bode dne 28. junija popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti. Preminolo priporočamo vsem znancem in prijateljem v blag spomin.

V Radečah na Gorenjskem, 27. junija 1892.

(754)

Žalujoči ostali.

V „NARODNI TISKARNI“ v LJUBLJANI

je izšla knjiga:

Blóodne duše.

Roman. Češki spisal Václav Beneš-Třebizský. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 523 strani. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Dobro ohranjen

„bikelj“

skoro nov, proda se za 60 gld. — Več se izve na Martinovi cesti št. 44 v Ljubljani. (752)

Devet oral travnikov

v mestnem logu

oddati je takoj v najem.

Ponudbe vsprejemajo se v Müller-jevi anončni pisarni v Ljubljani. (751—1)

M. NEUMANN

v Ljubljani, Slonove ulice

prodaja zaradi nepredovane sezone

plašče iz lüstra in svile, suknene in čipkaste cabs

po izdatno

(4) znižanih cenah. (692)

Marsala Florio.

Znamka S. O. M. — Najboljše laško namizno vino, priporočajo je zdravniki za krepanje slabotnim, bolnim in prebolelim.

Steklenica 1 gld.

Piccoli-jeva lekarna

„Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (59—3)

Naslovna knjiga

Kranjsko.

Največji izbor

Najnižje cene.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov.
Ljubljana, Mestni trg 15.

J. ANDEL-a
novoliznajdeni

prekomorski prah

umori

stenice, bolhe, ščurke, mole, muhe, mravljinice, prešičke, ptične črviče, sploh vse žuželke skoraj nenaravno hitro in gotovo tako, da od žuželkine zalege ne ostane nobenega sledu.

Pravi prašek se dobiva v prodajalnici pri

J. ANDEL-u,

„pri črnem psu“

13, Húsová (Dominikanska) ulice 13, v FRAGI.

V Ljubljani pri Albinu Sličarju, trgovcu na Dunajske cesti št. 9.

Zaloge na deželi imajo tam, kjer so naznanjene po plakatih. (668—3)

V nekem kamnolomu v Nabrežini nastavi se stalno (748—2)

administrativno izobražen mož

kateri ume nekoliko risati in se spozna pri kamnoseštvu in kamnolomu.

Ponudbe je poslati **G. Tönnies-u** v Ljubljani.

Po visoki c. kr. deželni vladi koncesionovano

Tečaji
za pouk o pri-
krojevanju
pričenjajo:
za dame
1. dan,
za moške krojače
15. dan
vsakega meseca.

Udeleženci
dobé
veljavna spri-
čevala.
Natančneje
pojasnila daje:
Vodja učilnice
M. KUNC.

krojaško-obrtno učilišče

(14) v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7. (517)

Uran in Večaj

Ljubljana, Gradišče, Igriske ulice št. 3

priporočata (510—10)

p. n. častitemu občinstvu svojo veliko zalogo

vsakovrstnih

pečij in glinastih snovij

kakor tudi štedilnikov in vseh v to stroko
spadajočih del po nizkih cenah.

Za bolne in zdrave

najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno
za zdravlje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“
in od mnogih bolnikov s pričali najtopleje priporo-
čeno, je (100—13)

Trnkóczy-jeva hmeljna sladna kava

z dobrim ukusom in lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo
zavilki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri **Ubaldu pl. Trnkóczy-ju**, lekarju v Ljubljani; na Dunaji imajo
zalogo lekarji: **Viktor pl. Trnkóczy**, V. okraj,
Hundsturmstrasse 113; **dr. Oto pl. Trnkóczy**,
III. okraj, Radetzkyplatz 17; **Julij pl. Trnkóczy**,
VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradci (Štajer-
sko): **Vendelin pl. Trnkóczy**, lekarj; nadalje v
vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd. itd.

Prekupci imajo obilen rabat.

MAGGIJEVA zabela
za juhe
se dobiva pri **Ivanu Luckmann-u**. (20—30)

Ogenj v Příbramskem rudokopu.

Obširen popis grozne nesreče z mnogimi ilustracijami v
nemškem in češkem jeziku. Po 20 kr., po pošti po 25 kr.
Parma — Pesnjí venec. Potpourri slovenskih pesnij
za glasovir. Cena 90 kr.
„Naprej zastava Slave!“ Za glasovir. Cena 35 kr.
„Venec slovenskih pesnij“. Za citre sestavil Josip
Mešiček. Cena 70 kr.

V zalogi pri (739—3)

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani.

Trgovski pomočnik

izurjen prodajalec in (749—1)

učenec

iz dobre hiše in z dobrimi spričevali, se vsprejmeta
tako v trdko

Ivan Hudovernik

trgovina z mešaním blagom, železom in dežel-
nimi pridelki v Šmaritji pri Jelšah (Spod. Štirsko).

Na najnovejši in najboljši način
umetne (228—33)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombo-
vanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,
poleg čevlarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadstr.

Gospodu lekarničarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisanca potrjujeva s tem, da Vi že **18 let** dobivate
marsalsko vino iz naših kletij in sicer vedno najboljše.
Pooblaščava Vas, da smete to pismo priobčiti, da se potrdi resnica,
in znamenjujeva se z velespoštovanjem

J. & V. Florio.

V Palermu (v Italiji), decembra meseca 1891. (60—1)

Hygiea-vrelec Kronske studenec

je najboljša in najčistejša alkalična slatina, zdravilna voda prve
vrste, sosebno dobra, če je pomešana z vinom.

Dobiva se pri **Ivanu Luckmann-u**.

Glasom sodbe odličnih zdravniških avtoritet: **Izborna**, ker upliva ugodno na tek in
na prebavo; raztvorja sluzi in zgoščave in je posebno dobro: 1.) pri boleznih na želodci,
namreč: kroničnem želodčnem kataru, ako kdo nima teka, ako ne more prebaviti, pri
dispepsiji itd.; 2.) pri boleznih dihal, jeter, ledvic in tečevodov; 3.) kot najčistejša, naj-
prijetnejša in najbolj zdrava dijetetična pijača sploh, in sicer: čista ali zmešana z vinom,
konjakom, mlekom ali s sadnimi sokli. (634—5)

... da se more „Hygiea-vrelec Kronske studenec“ meriti z vsako drugo alkalično
kiselino in da je vsaj kakor vsaka druga pripravna v dijetetične in zdravilne svrhe.

Na Dunaji, meseca januarja 1887.

Prof. baron Rokitsky,
ravnatelj Marije Terezije ženske bolnice.

Sezona od 1. aprila do konca oktobra.

Do 1. junija in od 1. septembra je tarif za stanovanja znižan za 25 odstotkov.

Zdravišče

Krapina-Toplice

na Hrvatskem

oddaljeno od postaje „Zabok Krapina-Toplice“ vožno uro, izredno močne 30 do
35° R tople akrototerme eminentne zdravilnosti zoper protin, revma v mi-
šicah in členih in njih nasledkov, zoper ischias, nevralgije, kožne bolezni
in rane, zoper kronični morbus-brigitis, otrpnenja i. t. d. Velike basinske,
polne in separatne mramorne ter douche kopeli, izvrstno urejene sudarije
(pótne sobe). Masaža, elektroka, švedska zdravilna gimnastika. Vsak modern
komfort. Jako dobre restavracije in zmerne cene. Zdraviška godba, velike
senčate promenade. Od 1. maja vsakdanja poštna zveza z Zabokom in Polčanom.
(418—10)

Kopališčni zdravnik: **Dr. Josip Weingerl.**

KAROL IG. HUBER

Sporgasse 1 v Gradci Sporgasse 1

prodaja vsake vrste

okove za vrata in okna

in (699—3)

vsakovrstno drugo orodje

v izborni kakovosti in po originalnih
tovarniških cenah.

Ilustrovani ceniki se pošiljajo, kdor
to zahteva, zastonj in frankovano.

Zdravniški in kemiški presku-
šeno, odobreno in priporočeno kot najboljše milo na svetu!

Za racionalno varstvo kože in radi štedljive porabe najcenejše
toiletne milo je

Doeringovo milo s sovo,

katera se je po skrbnih preskušnjah in vsled upliva znamenitih higijenikov upe-
ljala v trgovstvo. To je nedosežno, neutralno, kožo osvežujoče

toiletno milo prve vrste II. (354—4)

jako ugodne vonjave in eminentnega upliva na
prožnost in lepoto kože
ter ima, kakor nobeno drugo

**vsaj svojstva za pridobitev in ohranitev fine polti, umivanje
dojencev in otrok, kakor za osebe z zelo občutno kožo.**

V nasprotju z mnogimi inimi dragimi toiletnimi mili, katera, porabljena delj
časa za umivanje, upliva slabo na kožo, je

Doeringovo milo s sovo za vsakdanjo rabo

najpripravnejše, in ker ni rezko, je zlasti za **delavski stan** in sploh za **službu-
joče osebe**, kateri dobé vsled dela grapavo kožo in rudeče roke, jako priporočljivo.
Kot **znamenje** pristnosti utisnjena je vsakemu komadu **Doeringovega
mila** naša varnostna znamka, odtod imenovanje „**Doeringovo milo s sovo**“.

Dobiva se po 30 kr. komad pri:
Avg. Auer, Ferd. Billia & Kasch, lekar Grützel, Ant. Krisper, Ed. Mahr, Mayr-
jeva lekarna „pri zlatem jellenu“, Piccoli-jeva lekarna „pri angelju“, Ubaldu pl.
Trnkóczy lekar. V Kranji: Martin Pettan, Rud. Starovasnik. Generalno za-
stopstvo za Avstro-Ogersko: **A. MÖTSCH & Co.**, Dunaj, I., Lugeck 3.

Lahka mu zemlja domača!

**ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne;
ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih
od 9. do 10. ure dopoldne.** (120—22)

Zalagatelj za bolnice, hotele, zavode, kopeli, ville, zasebnike itd. — Ceniki zastoj.
— Zunanja naročila se točno izvrše. — Kdor kupi več, dobi odpust od cene.

Ta tvrdka trži z najboljšimi vini lastnega pridelka. Vina ima vsake vrste, kakor običajno stolno rumeno, rudeče, črno, pa tudi najfinejše rumeno ali pa črno desertno ali likerno. Došle naročitve izvršuje točno, na zahtevanje pošlje pokušnje vin ter cenik. — Ta tvrdka odlikovana je bila že večkrat z odlikami prve vrste. — Koresponduje hrvatsko, italijansko in nemško. (725—3)

je na prodaj po najnižjih cenah s točno in pošteno postrežbo pri

Marije Terezije cesta št. 3.

(663—^c)

K št. 4545.

(b83-2)

C. in kr. intendancija 3. voja v Gradci.

Pisarnica: Sv. Petra cesta št. 73.

(119-6)

Kakor zmeraj,
dobé se tudi letos
najlepši
in
najcenejši

otročji vozički

samo pri (397—15)
Anton Obrezi,
tapecirarji
v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 4.
Elegantno, fino in močno blago.

„THE GRESHAM“, zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo: Dunaj, I., Giselastrasse št. 1, v hiši društva.
Filijala za Ogersko: Pešta, Franz-Josefsplatz št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1891. frank. 117,550.797—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 30. junija 1891. 20,725.259—
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848). 249,311.449—
V poslednji dvanajstmesečni poslovalni periodi uložilo se je pri društvu za 61,372.000—
novih ponudb, vsled česar znaša skupni znesek za obstanka društva na uloženi ponudbah 1,728,184.555—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

Glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje pri **Guidu Zescho-tu.** (340—4)

Usojam se naznaniti najudaneje, da točim v svoji gostilni izborna vina iz znano najboljših vinskih krajev in sicer:

Recarsko vino liter po 52 kr.
Istrsko „ „ 48 „
Hrvatsko iz Jaske „ „ 40 „
Rudeče vino lastn. pridelka „ „ 35 „

kakor tudi najboljše

Koslerjevo cesarsko pivo liter po 20 kr.

Lepi svoj vrt priporočam zlasti za društvene shode, svatbe in sploh večje zabave.
Proseč mnogobrojnega obiska beležim z odličnim spoštovanjem

Josip Trinker.

Prav tam je na prodaj

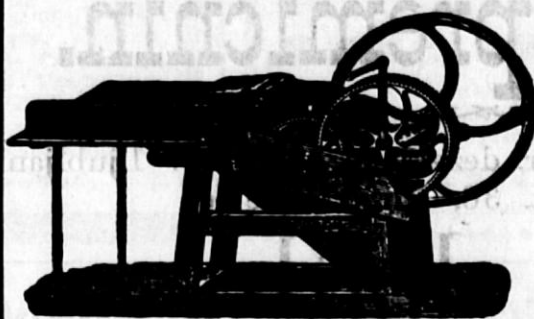
Iep stavbeni prostor,

kakih 1200 □ seznjev, ves vkup ali pa polovica. (693—3)

Usojam si ponujati:
Opeko z zarezo za streho prve vrste (Strangfalz-dachziegel) 1000 komadov 45 gld.
Opeko z zarezo za streho druge vrste 1000 „ 33 „
Zraven spadajoče žlebak z zarezo po 20 kr. komad.
Za trpežnost jamčiva tri leta tako, da kar bi se utegnili raztebiti te opeke, je nadomestiva z novo brezplačno.
Na zahtevanje sva pripravljena poslužiti z uzorci
Prodaja in zaloga je:

Konjušni trg šte. 10 v Ljubljani
Knez & Supančič.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice
čistilne mline za žito
izbiralnice
rezalnice za krmo
mline za sadje
tlačilnice za sadje
tlačilnice
za grozdje in vino

kakor udi vsakovrstne druge mašine in razni stroji za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje (302—7)

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na željo zastoj in frankovano.

Stroji se dajo na poskušnjo — jamči se zanje — pogoji so ugodni.

Cene se se znova znižale!!!

J. S. Benedikt

Ljubljana, Stari trg št. 6 in 7.

„Prilika za ugodno kupovanje“

od sobote 4. junija razprodajalo se bode po jako znižani ceni razno blago:

Klobuki za dame, okičeni 1.50, 1.80, 2.—, 2.50, 3.—, 7.—.
„ „ „ neokičeni —.70, —.85, —.95, 1.—, 1.10, 1.20, 2.—.
„ „ „ za dekleta okičeni in neokičeni po raznih cenah.
Solnčniki iz najboljšje polusvile po 1.80 in več.
Satinovi jopiči, garantovano izpiralni, najnovejšega kroja 1.70.
Moške srajce za turiste, izborna kakovost 1.70.
Deške „ „ „ „ 1.30, 1.50, 1.80 in več.
Sukančne rokavice na 4 gumbe od 18 do 40.
Svilnate „ „ 4 „ „ 40 „ 1.—.
Životci za veslarje po 25 kr. in več.
Hlačiice za plavače „ 10 „ „ „
Pasi za turiste iz bombaža à 25 kr.
„ „ „ „ svile à 45 „
Usnjeni šiljni pasi à 60 kr.

Na prodaj je tudi okoli 150 parov belih in raznobarvnih glacée-rokavic za dekleta, le neznatno omadeževanih in sicer komad po 50 kr.